

FŐTITKÁRI JELENTÉS
AZ ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET
2017. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

„Az Erdélyi Múzeum-Egyesület az elmúlt évek során, mind vertikálisan, mind horizontálisan bekapcsolta s összefogta a tudományos élet szereplőit. Vertikális alatt a különböző korosztályokat értem, ez sajátos jelenség Intézményünkben, hiszen fellelhetők a tapasztalt, nyugalmazott egyetemi oktatók, az aktív tanárok, a fiatal kutatók s az egyetemi hallgatók is. A horizontális vonal által a különböző szakterületek (szakosztályok) együtt gondolkodását, a közös kutatásba való bekapcsolását értem, jó példái ennek az EME-ben több éve eredményesen működő interdiszciplináris csoportos kutatások. Ezt a sajátos kapcsolati hálót vétek lenne megbontani, ez nem csupán közösségi kapcsolat, hanem komoly szakmai többlet-tudásbázis. Ez teszi az EME-t egyedivé s erőssé, a különböző tudományágaknak s tudományos tevékenységeknek otthont adó keretintézményként.”

Tartalom

Főtitkári jelentés az Erdélyi Múzeum-Egyesület 2017. évi munkájáról	3
A 2017. év eredményei számokban	4
Rendezvényeink, tudományterjesztés, fontosabb események.	4
Központi rendezvény	4
Fontosabb események időrendi sorrendben	6
Díjak.	10
Kapcsolatok, együttműködések ápolása	11
Tagságunk.	12
Szaksztyályok, ifjúsági szakcsoportok, fiókegyesületek	12
Szaksztyályok	12
Ifjúsági szakcsoportjaink	29
Fiókegyesületeink	30
Kutatóműhelyek	34
Az EME programjai	35
I. Kutatóintézetünk, kutatási programjaink.	35
II. Tudományos könyvtár és adattár működtetése, fejlesztése. Információs és Dokumentációs Központ	46
III. Az Erdélyi Digitális Adattár működtetése és fejlesztése.	48
IV. Tudományos könyv- és folyóirat-kiadás. Kiadónk, kiadványaink	50
V. Szakmai képzések	54
Beruházások, eszközfejlesztések.	54
Vagyoni helyzet, adományok, támogatások, pénzügyi forráslehetőségek	55
Tulajdonjogunk, egykori ingatlanaink	57
Zárszó	58

Főtitkári jelentés az Erdélyi Múzeum-Egyesület 2017. évi munkájáról

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület az erdélyi magyar tudományosság hagyományosan meghatározó keretintézménye. Alapításától fogva felvállalta a magas színvonalú tudományművelést, közgyűjteményi feladatokat lát el, intézményes keretet és infrastruktúrális háttérrel nyújt az elmélyült kutatómunkának. Ezen célok szolgálatában saját kutatóintézetet, szolgáltató jellegű tudományos könyvtárat, tudományos szakosztályokat, fiókegyesületeket, ifjúsági szakcsoportokat, illetve könyvkiadót működtet.

A korábbi évekhez hasonlóan az elmúlt évben is befogadta és támogatta azokat az ifjú kutatókat, szakmai műhelyeket, tudományos rendezvényeket, amelyek tevékenységüket ebben a szakmai környezetben képzelték el.

A magyar és ezenbelül az erdélyi magyar tudományos élet szervezőjeként és fenntartójaként átfogó kutatásokat ösztönzött, tudomány-népszerűsítő feladatokat látott el, tudományos partnerségi kapcsolatokat ápolt és együttműködött hasonló célokat követő társintézményekkel. Tagjai között a tudóstársadalom teljes keresztmetszetét megtaláljuk, az egyetemi oktatókon és az akadémiai szféra jeles képviselőin kezdve, a fiatal kutatókon, a doktori iskolák hallgatóin, a mesterképzős és az egyetemi hallgatókon át egészen a tudományművelés laikus támogatóiig.

Céljai megvalósításában folyamatosan együttműködik nemcsak a honi, hanem a határon túli tudományos műhelyekkel: akadémiai intézetekkel, felsőoktatási és közművelődési intézményekkel. Ezen együttműködések eredményeként az elmúlt évben is számos kutatási programot bonyolított, szakmai rendezvényeket szervezett, tudományos kiadványokat rendezett sajtó alá és jelentetett meg.

Szakosztályain és fiókegyesületein keresztül különböző helyszíneken összefogta a szakmai közösségeket, fórumot biztosított az azokban zajló tudományos munka eredményeinek a bemutatásához.

Az EME által fenntartott és működtetett Kutatóintézet tevékenysége az abban folyó kutatómunka az előzetesen rögzített céloknak és terveknek megfelelően haladt. A lehetőségekhez mérten külső munkatársak bevonásával időszakos kutatómunkát is támogatott, ebbe a munkába fiatal kutatókat, egyetemi hallgatókat vont be, és lehetőséget biztosított számukra, hogy eredményeiket bemutathassák.

Az egyesület kiadója 2017-ben is kiterjedt tevékenységet folytatott, a tudományos periodikák és konferenciakiadványok megjelentetése mellett számos önálló kötetet gondozott és jelentetett meg, ahogy kitüntetett figyelmet fordított és jelentős erőfeszítéseket tett ezek népszerűsítésére és terjesztésére is.

A mögöttünk álló évben is tovább bővítettük az Erdélyi digitális adattárat (EDA), az Egyesület szabad hozzáférésű repozitóriumát, tudományos adattárát, amelyben

az interneten keresztül digitális formában is hozzáférhető az EME kiadványai, gyűjteményei, kutatási eredményei, az egyesületi rendezvények dokumentumai.

A 2017-es év részletes tevékenységéről, eredményeiről az alábbiakban tájékoztunk.

A 2017. év eredményei számokban

Az elmúlt évben az EME összesen **93 rendezvénynek** (melyből 13 könyvbemutató, 19 konferencia és egyéb rendezvények) volt a házigazdája. A *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* központi fórumát 16 szakosztályi és fiókegyesületi rendezvény egészítette ki, gazdagította. A rendezvényeken 406 szerző 304 előadása hangzott el összesen mintegy 800 fő részvételével.

Kiadványaink mérlege 31 kötet: 16 könyv, 10 folyóirat (négy Erdélyi Múzeum, három *Acta Scientiarum Transylvanica*, három *Orvostudományi Értesítő*) és **5 más kiadókkal közösen** megjelentetett kötet. **A digitális adattár állománya az elmúlt év végére 22 000 tételre gyarapodott.**

Az EME tavaly összesen **31 kutatási programot működtetett 13 főállású és 22 külső munkatárs révén.**

A 2017-es évben **13 könyvbemutató**nak adott otthont intézményünk, ahol saját kiadványainkat és más kiadók köteteit ismertették a nagyközönséggel. Újjonnan megjelent könyveinket más helyszínen is bemutattuk.

Nyilvántartásunk szerint a **2008–2018 közötti időszakban tagjaink létszáma 2825 fő**, melyből 1093 tagunk egyetemi hallgató. **2017-ben 170 új tag lépett be Egyesületünkbe.**

Rendezvényeink, tudományterjesztés, fontosabb események

Intézményi életünket 2017-ben is konferenciák, tudományos tanácskozások gazdagították, melyekről a szakosztályok beszámolóit is tanúskodnak.

Központi rendezvény

November 24-én immár tizenhatodik alkalommal rendeztük meg **A Magyar Tudomány Napja Erdélyben** fórumot. Rendezvényünk fővédnöke hagyományosan a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) elnöke, **Lovász László** akadémikus volt. A plenáris ülészakot **Sipos Gábor**, az EME elnöke nyitotta meg, ezt követően **Kocsis Károly**, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának (MTA–MT-KEB) elnöke köszöntötte az egybegyűlteket. A köszöntések sorában **Albert Edina** Magyarország kolozsvári konzulja következett, majd **Csoma Botond** képviselő **Kelemen**

Hunor, az RMDSZ elnökének levelét olvasta fel, **Dávid László** rektor, a Sapientia EMTE, míg **Markó Bálint** rektorhelyettes a Babeş–Bolyai Tudományegyetem nevében köszöntötte a jelenlévőket. Ezt követően **Tarnóczy Mariann** a MTA–MTKEB leköszönő osztályvezetője mutatta be utódát, **Morvai Tündét**. A továbbiakban Bitay Enikő főtitkár, a fórum programfelelőse bemutatta a rendezvénysorozat tizenhat ülészakának témáit, jelentőségét. Ezt követően kezdődtek el a központi fórum plenáris előadásai.

Mara Gyöngyvér (egyetemi docens, Sapientia EMTE, Csíkszeredai Kar, Biomérnöki Tanszék) a mikrobiológiai kutatások területére nyújtott betekintést, **Szacsvai Kinga** (tudományos kutató, BBTE Környezettudományi Kar, Kolozsvár) a beltéri radonkutatás jelenlegi romániai helyzetét mutatta be, **Balog Adalbert** (professzor, Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Kertész-mérnöki Tanszék) a mezőgazdasági kultúrák védelméről és kártevőiről tartott előadást. Rosszindulatú daganatok korszerű diagnosztikájáról és kezeléséről értekezett **Mezei Tibor-László** (patológus kutatóorvos, egyetemi adjunktus, Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem), **Nagy Bálint Zsolt** (egyetemi docens, a BBTE, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Magyar Intézete) pedig a pénzügyi viselkedéstan nyitott kérdéseiről szólt. A matematikaoktatás modern elméleteit és a hazai helyzetet tekintette át előadásában **András Szilárd** (matematikus, egyetemi docens, BBTE, Matematika és Informatika Kar, Magyar Matematika és Informatika Intézet). **Márton Lőrinc** (egyetemi docens, Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Villamosmérnöki Tanszék) a robotirányítási rendszerekről értekezett, **Varga P. Ildikó** (egyetemi adjunktus, BBTE, Magyar Irodalomtudományi Intézet) pedig Vikár Bélának a magyar–finn kapcsolatokban betöltött szerepéről tartott előadást. **Vremir Mátyás** (tudományos kutató, Erdélyi Múzeum-Egyesület) a dinoszauruszok korának utolsó időszakát mutatta be a legújabb erdélyi kutatások fényében. **Szász Anikó** (tudományos kutató, Erdélyi Múzeum-Egyesület) a kolozsvári református egyházközség 17. századi gazdálkodásáról értekezett.

A központi rendezvény ünnepi hangulatához egy kiskoncert is hozzájárult, az **Echo by Visszhang oktett** lépett fel **Molnár Botond** karnagy vezetésével. A rendezvény az EME székházában folytatódott állófogadással, kőtetlen beszélgetéssel.

A rendezvénynek nagy sajtóvisszhangja volt, ugyanakkor beharangozása is érzékeltette a fórum jelentőségét.¹

2017-ben *A Magyar Tudomány Napja Erdélyben* központi fórumát **16 szakosztályi és főkegyesületi rendezvény** egészítette ki, gazdagította. A rendezvények téma, nagyságrend, helyszín és célközönség tekintetében egyaránt változatos képet mutattak, volt közöttük öt nemzetközi tudományos konferencia, tudomány-népszerűsítő rendezvény, illetve emlékkonferencia is. Tíz rendezvény Kolozsváron, hat vidéken zajlott (Csíkszereda, Gyergyószentmiklós, Érmindszent, Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy). A rendezvényeken 406 szerző 304 előadása hangzott el összesen mintegy 800 fő részvételével.

Fontosabb események időrendi sorrendben

Január 25-én az Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központja (MTA-KIK) az Agora-program keretében, immár hagyományosan könyvbemutatót szervezett Intézményünk számára, **Az EME legújabb kiadványai** címmel (a 2016-ban megjelent kiadványok bemutatása). A köteteket Biró Annamária felelős kiadó, Péntek János alelnök, Sipos Gábor elnök és Bitay Enikő főtítkárr mutatta be. Házigazda Monok István, az MTA-KIK főigazgatója volt.

¹ A rendezvény sajtóelőzetese:

Tizenegyfiatalkutató a tudományemberközpontúságáért (Újvári Ildikó) Kolozsvári Szabadság napilap, közzétéve 2017. november 22.-én <http://szabadsag.ro/-/tizenegy-fiatal-kutato-a-tudomany-emberkozpontosagaert>

Seregszemlén az erdélyi magyar kutatók és kutatások (Újvári Ildikó) Kolozsvári Szabadság napilap, közzétéve 2017. november 22-én: <http://szabadsag.ro/-/seregszemlen-az-erdelyi-magyar-kutato-kes-kutatasok>

EME beharangozó (Pákai Enikő) Erdélyi Figyelő, közzétéve 2017. november 23-án: https://www.facebook.com/534716723271172/videos/1526487967427371/?hc_ref=ARSpyoZCryLs-NSj9Wo0nr-bOVy7q4hCgWZnlyJ5mlQyqgAfbo1IWGFM3q7lhxQTvbjw

Erdélyben is ünnepele a magyar tudomány. Természetesen erdélyi magyar kutatók és kutatások seregszemléjével. (Szabó Tünde) http://foter.ro/cikk/20171120_erdelyben_is_unnepel_a_magyar_tudomany

A központi fórum sajtóvisszhangja:

Emberközpontúság a mai magyar tudományosság célkeresztjében (Ördög Béla) Kolozsvári Szabadság napilap, november 25-én: <http://szabadsag.ro/-/emberkozpontosag-a-mai-magyar-tudomanyosság-celkeresztjeben>

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben tizenhatodik fóruma. A kétnapos rendezvénysorozat konferenciák és tudománynépszerűsítő előadások előzték meg Erdély-szerte. (riporter: László Tibor) Kolozsvári Rádió, közzétéve november 26-án: <http://kolozsvariradio.ro/2017/11/26/a-magyar-tudomany-napja-erdelyben-tizenhatodik-foruma/>

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben Kolozsvári RTV, Erdélyi figyelő, közzétéve november 28-án: <https://www.youtube.com/watch?v=WNS6-lqf1Pw>

Az esemény megtekinthető a Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Program (NIIF) videotoriumban: <https://videotorium.hu/hu/recordings/14897/konyvbemutato-az-erdelyi-muzeum-egyesulet-legujabb-kiadvanyaiabol>.

Február 25-én intézményünk emlékülést tartott a 175 éve született dr. Genersich Antal emlékére, a Kolozsvár Társasággal és a Genersich Antal Alapítvánnyal közösen szervezve. A **dr. Genersich Antal-emléknappal** az 1872-ben alakult kolozsvári tudományegyetem egyik intézményalapító tanárára, későbbi rektorra, a korabeli Magyarország nemzetközi hírví tudósára emlékeztünk. A rendezvényen három szervező intézmény képviselői tartottak megemlékező beszédet: **Sipos Gábor** (EME elnöke), **Kántor Lajos** (Kolozsvár Társaság elnöke) és **Tankó Atilla** (Dr. Genersich Antal Alapítvány titkára).

Április 1-jén tartotta az **EME évi rendes közgyűlését** központi székházában. Köszöntőt mondtak: **Kocsis Károly**, a Magyar Tudományos Akadémia Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke, **Polonyi Géza**, Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusának konzulja; illetve **Hegedüs Csilla**, az RMDSZ kultúráért felelős ügyvezető alelnöke. Hagyományainkhoz híven az előző év (2016) tevékenységének áttekintése, mérlegelése, majd a 2017. év célkitűzései, munkatervei voltak a közgyűlés jelentősebb programpontjai. Díjak átadására és új választmányi tagok választására is sor került. Külön köszöntötték a nyugdíjba vonulás előtt álló **Tarnóczy Mariann**t, a Határon Túli Magyarok Hivatala Titkárságának osztályvezetőjét. Az eseményről Ördög Béla tudósított *Hivatalos: jogutóda az EME gr. Mikó Imre tudóstársaságának* címmel (*Szabadság*, XXIX. évf. 77. sz., 2017. április 3.) <http://szabadsag.ro/-hivatalos-jogutoda-az-eme-gr-miko-imre-tudostarsasaganak>

Gulyás Gergely a Magyar Országgyűlés törvényalkotásért felelős alelnöke **2017. április 28-án** látogatta meg az Erdélyi Múzeum-Egyesületet, a látogatás alkalmából megbeszélést folytatott Egyesületünk elnökével, Sipos Gáborral és főtitkárával, Bitay Enikővel.

A Magyar Tudományos Akadémia 188. közgyűlésén a Külső tagok fórumán **2017. május 10-én** Arany János-díjjal és -éremmel tüntették ki öt tagtársunkat. **Arany János-díj** Kiemelkedő Tudományos Teljesítmény kategóriában **Egyed Emese** irodalmár, az EME Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztályának elnöke, valamint Fital Kutatói kategóriában **Papp Kinga** irodalmár, az EME Kutatóintézet főmunkatársa részesült. Arany János-éremmel **Gyenge Csaba** gépészmérnök, az MTA külső tagja és **Gyéresi Árpád** gyógyszerész professzorok, az EME alelnökei, valamint **Dávid László** villamosmérnök, tagtársunkat, a Sapientia EMTE rektorát tüntették ki. A díjakat/kitüntetésekét **Lovász László** akadémikus, az MTA elnöke adta át.²

2 Tarnóczy Mariann – Kövér Alexandra (szerk.): *Tudomány és magyarság 8. Arany János-díj és -érem 2017*. Magyar Tudományos Akadémia Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság, Budapest, 2017. http://mta.hu/data/dokumentumok/magyar_tudomanyosság_kulfoldon/tud_magy_2017_PRESS.pdf

Május 19–20. között az Erdélyi Múzeum-Egyesület, a BBTE Magyar Irodalomtudományi Intézete, a Michael Benedikt Közép- és Kelet-Európai Felvilágosodáskutató Társaság és az Interkulturali-THÉ Egyesület közös szervezésében **Aranka György-évfordulós tanácskozá**sra került sor.

Május 25-én a kecskeméti Neumann János Egyetem GAMF Műszaki és Informatikai Karáról **Kovács Lóránt dékán és Johanyák Zsolt Csaba dékánhelyettes** látogatták meg Intézményünket együttműködési lehetőségek feltárása és kapcsolatépítés érdekében. A vendégeket Bitay Enikő főtitkár fogadta.

Az immár nyolcadik alkalommal megtartott **Kolozsvári Magyar Napokon augusztus 14–19.** között intézményünk több rendezvénnyel vett részt.

Augusztus 14-én „Az erdélyi Társaság nem nevezeték Tudós Társaságnak, csak Magyar Nyelv művelőnek” címmel az EME Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztálya a Kolozsvári Akadémiai Könyvtárral közösen szervezett rendezvényt a Könyvtárban. Ugyancsak **augusztus 14-én Isten dicsőségére – a szilágysági református egyházmegye kegytárgyai és úrasztali textíliái képekben (XVI–XVIII. sz.)** címmel kiállítást szervezett a zilahi fiókegyesületünk közösen Magyarország Főkonzulátusával, a szilágysági református egyházmegyével és a szilágysági EMKE-vel.

A Természettudományi és Agrártudományi Szakosztály immár hagyományosan tartott közösen előadás-sorozatot az EME előadótermében, melyen a következő előadások hangzottak el: Kékedy-Nagy László: *Víz a környezetünkben*, Mócsy Ildikó: *A vizek természetes radioaktivitása* (augusztus 15.); Szigyártó Lídia: *Vízminőség algológus szemmel*, Lázár László: *Víz és a mezőgazdaság* (augusztus 17.).

Augusztus 18-án Az EME Természettudományi Szakosztálya a Kriterion Könyvkiadóval közösen szervezett könyvbemutatót az EME előadótermében, ahol AI. Manoliu, N. Barabaş, Bartók K.: *Hétnyelvű gombafogalomtár* kötetét mutatták be.

A Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztály két kerekasztal-beszélgetést szervezett, augusztus 15-én **Színésznők: színpad és társadalom egykor és ma** és augusztus 17-én **A fordítás mint megismerés – kerekasztal-megbeszélés a költészet fordíthatóságáról** címmel, majd augusztus 19-én egy közös rendezvényt tartott **Nyelvészet-, irodalom- és néprajzórak a Marianumban** címmel a BBTE Bölcsészettudományi Karával.

A Műszaki Tudományok Szakosztálya a Kolozsvár 20. századi ipartörténetének emlékei előadás-sorozat 9. és 10. rendezvényét szervezte meg augusztus 15-én és 16-án. **Kerekes Sándor** és **Szőcs Katalin** a kolozsvári nehéziparágypártó kombinát (CUG) történetét mutatták be, valamint **Balla György, Bujáki Sándor** és **Kismihály János** az „Armatura” vállalat történetéről tartottak előadást, melyeket hozzászólások egészítettek ki. A rendezvény hagyományosan teret adott az egykori alkalmazottak találkozájára, adatgyűjtésre s kötetlen beszélgetésre. További részletek a szakosztályi beszámolóban találhatóak.

A Kolozsvári Magyar Napok alatt augusztus 14–19. között az EME a BBTE Földrajzi Intézetével, illetve a Szent Mihály-plébániával közösen szervezte meg a Szent

Mihály-templom tornyának a látogatását **Talpas János** vezetésével és 6 turizmusszakos egyetemi hallgatóval. Az öt nap alatt mintegy 2000 személy látogatta meg a tornyot.

Október 3-án Robert Offner (Universitat Regensburg, Universitatsklinikum) az Erdelyi Múzeum-Egyesület meghívására könyvbemutatóval egybekötött előadást tartott *A vilagleírs alapjai (Johannes Honterus: Rudimenta cosmographica, Brassó 1542), avagy a modern természettudományi oktatás kezdetei az újkori Erdelyben s Európában* címmel. Az eseményről Szabó Tünde (szabot) tudósítását a Ftr portálon olvashatjuk online *Ezt magolta 150 évig Európa* címmel http://foter.ro/cikk/20171007_ezt_magolta_150_evig_europa.

Október 6-n a Debreczeni Márton öröksége című rendezvény keretében Debreczeni-Droppán Béla, a Magyar Nemzeti Múzeum történész-főmuzeológusa tartott könyvbemutatóval egybekötött előadást *Debreczeni Márton kultusza grf Mikó Imre Debreczeni-letrajztl Bitay Enikő kötetéig* címmel az EME székházában.

Október 20-n a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Trtnttudomnyi Intézete és az Erdelyi Múzeum-Egyesület közös szervezésében a 2016-os esztendő történelmi tárgyú EME kiadványait mutatták be az MTA BTK Humán Tudományok Kutathzban.

December 9-n Egyesületünk **Abt Antal (1828–1902) – Ga István (1877–1956) Emlkkonferencit** szervezett közösen a Sapientia Erdelyi Magyar Tudományegyetemmel, a Magyar Műszaki Tudományos Társasággal a Sapientia EMTE, Óváry termében.

2018. január 24-n az Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár s Információs Központja (MTA-KIK) Agora-programja keretében, immár hagyományosan knyvbemuttt szerveztek intézményünk számára **Az EME legújabb kiadványai** címmel (a 2017-ben megjelent kiadványok bemutatása). A köteteket Biró Annamária felelős kiadó, Sipos Gábor elnök és Bitay Enikő főtitkár mutatta be. Házigazda Monok István, az MTA-KIK főigazgatója volt. Az esemény megtekinthető a Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Program (NIIF) videotoriumban: <http://videotorium.hu/hu/recordings/18668>.

2018. január 16-n Szentes város nkormnyzata kezdeményezésére **Purjesz Zsigmond-mlknapot** szervezett Magyarorsg Kolozsri Fkonzultusa, az Erdelyi Múzeum–Egyesület, a Házsongárd Alapítvány és a Református Kollégium dr. Purjesz Zsigmond, az EME Orvos- s Gygyszerszettudomnyi Szakosztály volt elnöke tiszteletére, halálának 100 éves évfordulója alkalmából. Sírjánál, a Házsongárdi temetőben a koszorzsokat megelőzően mlkbeszdet tartották: **Gergely István-n Tks Erzsébet**, a Házsongárd Alapítvány elnöke, **Gaal György** helytörténész, az EME választmányi tagja és **Szrbik Imre**, Szentes város polgármestere. Ezt követte az mlkls az EME székházában, melyet **Sipos Gábor**, az EME elnöke és **Mile Lajos**, Magyarorsg kolozsri fkonzulja nyitott meg. A rendezvényt kszntttk: **Oláh Emese**, Kolozsár alpolgármestere; **Szrbik Imre**, Szentes város polgármestere, **Hegeds Csilla**, az RMDSZ gyvezet alelnöke és **Bódizs György**, az EME Orvos-s

Gyógyszerésztudományi Szakosztályának alelnöke. Majd két előadás hangzott el: **Gaal György** irodalomtörténész, helytörténész: *Purjesz Zsigmond, az iskolateremtő kolozsvári belgyógyász professzor* címmel és Péter H. Mária ny. egyetemi adjunktus, gyógyszerésztörténész; Péter Mihály ny. egyetemi tanár, az MTA külső tagja közös munkáját: *Purjesz Zsigmond és az Erdélyi Múzeum-Egyesület* címmel **Péter H. Mária** mutatta be. A rendezvényen Az Örökségünk őrei program győztes csapata, a református kollégium diákjai, a **Purjesz-Óváry-ház őrei** is bemutatkoztak. Az emlékülés ünnepi hangulatát a **Kolozsvári Református Kollégium kórusa** biztosította, karnagy: **Székely Árpád**.

Az eseményről a kolozsvári RTV, Erdélyi Figyelő műsora tett közzé összefoglalót január 29-én, mely itt tekinthető meg: https://www.youtube.com/watch?v=a_fGNrznWCM. A rendezvényről a kolozsvári rádióban László Tibor tudósított és készített interjút, mely itt hallgatható meg: <http://kolozsvariradio.ro/2018/02/28/purjesz-zsigmondra-a-korszeru-betegellatas-egyik-kolozsvari-uttorojere-emlekeztek/>

2018. február 13-án dr. Visy Zsolt régész, a Pécsi Tudományegyetem emeritus professzora látogatta meg Egyesületünket, a vendéget Sipos Gábor elnök, Péntek János alelnök és Bitay Enikő főtitkár fogadta.

2018. február 19-én az Eszterházy Károly Egyetem (Eger) vezetősége látogatta meg Intézményünket: dr. Liptai Kálmán rektor, dr. Pajtókné dr. Tari Ilona rektorhelyettes, dr. Juhász Tibor rektorhelyettes és dr. Verók Attila tanszékvezető, a vendégeket Sipos Gábor elnök és Bitay Enikő főtitkár fogadta.

Díjak

A Fiatal Műszakiak XXII. Tudományos Ülésszak ünnepi megnyitóján 2017. március 23-án intézményünk Gróf Mikó Imre-emléklapot adományozott **Roósz András** professzornak, az MTA rendes tagjának az erdélyi magyar műszaki tudományosság szíves és kitartó támogatásának elismeréséül.

A 2017. április 1-jén tartott közgyűlésen Egyesületünk Mikó Imre-emléklapot adományozott három tagtársának: **Vincze Mária** közgazdásznak az EME Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi szakosztályában kifejtett munkássága és a közgazdaság-tudományok területén végzett egyetemi oktatói tevékenysége és kutatómunkája elismeréséül; **Egyed Emese** irodalmárnak az EME Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztályában kifejtett munkássága és az irodalomtudomány területén végzett egyetemi oktatói tevékenysége és kutatómunkája elismeréséül; valamint **Garda Dezső** történésznek az EME Gyergyószentmiklósi Fiókegyesületében kifejtett munkássága és a történettudomány területén végzett kutatómunkája és egyetemi oktatói tevékenysége elismeréséül.

Ugyanekkor Az Erdélyi Múzeum-Egyesület és a Gróf Mikó Imre Alapítvány **Apáthy István-díjat** adományozott **Kolumbán József**nek a matematikai tudományok területén végzett kiemelkedően eredményes kutatómunkájáért, nemzedékeket nevelő egyetemi oktatói tevékenységéért, az EME Matematikai és Informatikai

szakosztályának létrehozásáért és fáradhatatlan tudomány-népszerűsítő munkásságáért valamint **Sipos Emesének** a gyógyszerészeti tudományágak területén végzett alkotó kutatómunkájáért, gyógyszerész-nemzedékeket nevelő egyetemi oktatói tevékenységéért, az EME Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztályában végzett önzetlen és kitartó munkásságáért.

A *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* központi rendezvényén november 24-én a gr. Mikó Imre-emléklapok átadására is sor került, melyet egyesületünk a jelentős oktatói és kutatói tevékenységek, illetve a tudományos szakosztályok és azok kiadványaiban vállalt szakmai tevékenységek elismeréseként ad át. A 2017-es évben **Szacsvai Kingának** az EME Természettudományi szakosztályában kifejtett munkásságát és a fizikatudományok területén végzett egyetemi oktatói tevékenységét és kutatómunkáját díjazta egyesületünk gr. Mikó Imre-emléklappal. **Mezei Tibor László** az EME Orvostudományi Szakosztályában kifejtett munkássága és az orvostudományok területén végzett egyetemi oktatói tevékenysége és kutatómunkája elismeréseként kapott gr. Mikó Imre-emléklapot. **Gobesz F. Zsongornak** az EME Műszaki Tudományok Szakosztályában kifejtett munkássága és az építészet területén végzett egyetemi oktatói tevékenysége és kutatómunkája elismeréséül adományozott az egyesület gr. Mikó Imre-emléklapot.

Kapcsolatok, együttműködések ápolása

A tudományművelő közösség egyetemes értékrend szerint szervezi önmagát, és folytatja a megismerésre és a tudományos igazságok népszerűsítésére irányuló tevékenységét szerte a világon. Ugyanakkor egy bizonyos nemzeti kultúrába való beágyazottsága, nyelvhez kötöttsége sajátos feladatokat is ró rá. Ennek szellemében egyesületünk kiterjedt együttműködést folytat egyfelől a hazai és határon túli felsőoktatási és akadémiai intézményekkel/intézetekkel, másfelől az erdélyi közművelődési intézményekkel. Ezen együttműködések természetétől függően az elmúlt évben is számos közös program került lebonyolításra: közös kutatási projektek futtatása, konferenciák és tudományos tanácskozások szervezése, közös kiadványok szerkesztése, gondozása és megjelentetése.

A tudományos eszmecsere elengedhetetlen kereteként ezeknek az együttműködéseknek továbbra is kitüntetett figyelmet szentelünk, és folyamatosan ápolni, bővíteni és gyarapítani törekszünk kapcsolatainkat régi és új partnerintézményeinkkel. Ennek jegyében központi székházunkban továbbra is örömmel biztosítunk (helyet) teret a régészeknek, a Pósta Béla Egyesületnek és a Radó Ferenc Matematikaművelő Társaságnak.

Gyakorlati a más intézményekkel közösen szervezett rendezvények, ezeket a szakosztályi beszámolóinkban láthatjuk, ugyanakkor partnerei vagyunk sok olyan tudományos rendezvénynek is, melyeknek otthont biztosítottunk a sikeres lebonyolításhoz (pl. a **Korunk Akadémia** előadás-sorozat, melyet a Korunk Baráti Társaság szervez az EME előadótermében).

Tagságunk

Nyilvántartásunk szerint a 2008–2018 közötti időszakban Egyesületünk taglétszáma 2825 fő, melyből 1732 fő rendes tag (aktív és nyugdíjas), 1093 tagunk pedig egyetemi hallgató. Egyesületünknek 85 alapító és 48 tiszteleti tagja van. 2017-ben 170 új tag lépett be Egyesületünkbe. 2017-ben összesen 619 rendes tag és 223 egyetemi hallgató fizette ki a tagdíjat. A 2013–2017 közötti időszakban 1868 személy fizetett tagdíjat, a többi hátralékban van.

A hátralékban levőket Alapszabályzatunk szerint nem tekinthetjük rendes tagoknak, azonban nem töröltük őket nyilvántartásunkból, mivel gyakran előfordul, hogy utólag törlesztik többévi adósságukat, ilyen utólagos fizetés szórványosan 2017-ben is előfordult. Az egyetemi hallgatók a tagdíjfizetést néhány év után felfüggesztik, mivel csupán könyvtáraink használatát végezték be Egyesületünkbe, és az egyetem elvégzése után többnyire nem tartják fenn a kapcsolatot intézményünkkel.

Szakosztályok, ifjúsági szakcsoportok, fiókegyesületek

Szakosztályok

Az EME szervezeti felépítésében a kezdetektől kiemelt szerepe volt a szakosztályoknak. Ezek tömörítik tudományáganként és tudományterületenként a tagságunkat, ismeretterjesztő, tudomány-népszerűsítő rendezvényeket, szakosztályi üléseket tartanak, könyvbemutatókat szerveznek, aktív részt vállalnak a kutatómunka támogatásában. Tevékenységükkel hozzájárulnak az EME könyvkiadási programjaihoz, valamint a tudományos publikációk számának növeléséhez, vállalják a tudományos rendezvényszervezéssel járó fáradtságos feladatokat, az EME vezetősége és központi adminisztrációja mellett fontos tartóoszlopai az egyesületi munkának. Mindemellett aktívan ápolják az intézményközi kapcsolatokat, és folyamatosan erősítik az egyetemeken folyó oktatói, kutatói tevékenységeket.

1. A Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztály 2017-ben is tudományos előadásokat, kerekasztal-beszélgetéseket és évfordulós rendezvényeket tartott. Február 16-án Sárándi Tamás *Levezényelt visszacsatolás. A magyar katonai közigazgatás Észak-Erdélyben, 1940* című könyvbemutatójára került sor, a szerzővel Both Noémi Zsuzsanna beszélgetett.

Február 18-án a Möller István Alapítvánnyal (Dunakeszi) közösen szervezett műhelytalálkozót *Az erdélyi Mezőség kulturális örökségének kutatása és népszerűsítése* címmel. Március 2-án *Arany János kérdez* címmel tartottak kerekasztal-beszélgetést Arany János 200. születésnapján, meghívottak: Olosz Katalin, Kozma Dezső, Jancsó Miklós, Iszlai Enikő, Zsirka Klein Katalin, Boér Máté. A beszélgetést Egyed Emese szakosztályi elnök vezette, közreműködtek a tordai Jósika Miklós Elméleti Líceum diákjai (szakmai

irányító: Lukács János magyartanár). Március 9-én Vekov Károly tartott előadást az EME székházában *A Szoboszlai-per kettős olvasata* címmel. Március 14-én a Kolozsvári Akadémiai Bizottság Irodalom Szakcsoportjával közös, *Filmvetítés és beszélgetés az élményközpontú irodalomoktatásról* című rendezvény meghívottja Fűzfa Balázs (Szombathelyi Főiskola). Május 17-én Kontler László (CEU Budapest) *Maximilian Hell mint jezsuita és „hungarus” tudós mozgása a részint a felvilágosodás által létrehozott helyi, regionális, birodalmi és globális „terekben”* című előadása hangzott el a BBTE magyar Nyelvészeti és Irodalomtudományi Mesterképzőjével közösen tartott rendezvényen. Május 19–20-án a szakosztály a BBTE Magyar Irodalomtudományi Intézetével, a Michael Benedikt Közép- és Kelet-Európai Felvilágosodás-kutató Társasággal és az Interkulturáli-THÉ Egyesülettel közösen szervezte *A magyarországi és erdélyi tudományosság alakzatai a 18–19. század fordulóján. Aranka György-évfordulós tanácskozást*. A Bálint Tibor Baráti Társasággal közösen tartották *Az író irodalomtörténete. Tanácskozás az olvasó Bálint Tiborról* című rendezvényt június 12-én, ahol a meghívottak Péter Izabella egyetemi hallgató, valamint Bálint Júlia, az író özvegye voltak.

Június 20-án Takács Ádám (Atelier Európai Társadalomtudományok és Historiográfiai Tanszék, ELTE BTK Budapest) tartott előadást *A „szocialista tudat”. Ideológia, mentalitás és magatartás a Kádár-kori Magyarországon* címmel. Október 20-án került sor a Néprajzi kutatástörténeti örökség Erdélyben konferenciára, melynek társszervezői a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Magyar Néprajz és Antropológia Intézete, a Kriza János Néprajzi Társaság, a Kolozsvári Akadémiai Bizottság Néprajzi és Antropológiai Szakbizottsága.

A szakosztály a Kolozsvári Magyar Napokon is aktívan részt vett. Augusztus 14-én kiállítást szerveztek az Aranka György-évfordulón a Kolozsvári Akadémiai Könyvtárban *Az erdélyi Társaság nem nevezetetik Tudós Társaságnak, tsak Magyar Nyelv művelőnek* címmel, a rendezvény kurátora Egyed Emese és Másody Ildikó, közreműködött a THÉ-Trupp Egyetemi Irodalmi színpad (Kokoly Zsolt, Moritz Kinga). Augusztus 16-án beszélgetést tartottak *Színésznők: színpad és társadalom egykor és ma* címmel, a rendezvény meghívottjai Györgyjakab Enikő, Imre Éva, Kali Andrea, Csutak Réka, Udvari Tímea, moderátorok Bartha Katalin Ágnes, Tar Gabriella Nóra. Augusztus 17-én kerekasztal beszélgetést szerveztek *A fordítás mint megismerés* címmel a költészet fordíthatóságáról, ahol Domokos Johanna (Bielefeld), Jánk Károly (Szatmárnémeti), Lövétei Lázár László (Csíkszereda), Székely Melinda (Kolozsvár) voltak a meghívottak. A BBTE-vel közösen augusztus 19-én Magyar néprajz-, nyelvészeti- és irodalomórákat tartottak a Marianumban, melyeknek keretében a következő előadások hangzottak el: Keszeg Vilmos: Folklor, média, médiafolklor, Fazakas Emese: Változó nyelvünk a változó világban, T. Szabó Levente Arany János paródiái, Balázs Imre József: Dalszöveg és vers Arany Jánostól Bob Dylanig, Málnási Ferenc: Toldi. Társasjáték.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 16. fórumán a szakosztályi rendezvények három szekcióban zajlottak. A nyelvészet, irodalom, néprajz szekciót november 25-én tartották *Nyelvészeti, irodalom-, színház- és zenetudományi kutatások a jövő emberéért* címmel, melynek 2017-es újdonsága a szekcióülés második felében szervezett *László*

Ferenc – 80 emlékkonferencia, ahol zenetudományi előadásokkal emlékeztek László Ferencre.

A történelem szekcióra szintén november 25-án került sor, az előadásokat két tematikus tömbbe osztották a szervezők, egyrészt a reformáció 500 éves évfordulójára emlékeztek, másrészt az 1867-es kiegyezésre *Osztrák–magyar kiegyezés a szimbolikus politika tükrében* címmel. A művészettörténeti szekciót december 9-én tartották.

A szakosztály augusztus 28–31-én csoportos kutatóutat szervezett Nagyszebenbe az Interkulturali-THÉ Egyesülettel közösen, a Communitas Alapítvány Művelődési Bizottsága támogatásával, résztvevők: Biró Annamária, Csata Adél, Egyed Emese, Kerti József, Papp Kinga, Szabó Emília.

Május 8-án adták át a Debüt-díjat, melyet ezúttal Sárándi Tamásnak (*Levezényelt visszacsatolás. A magyar katonai közigazgatás Észak-Edélyben, 1940*. Pro-Print 2016) és Bordás Beátának (*Erdélyi kastélyépítészet a historizmus korában (1840–1914)*) ítélte a bírálóbizottság (Keszeg Vilmos, Pál Judit, Gábor Csilla).

Tisztségviselők: Egyed Emese elnök, Bartha Katalin Ágnes titkár.

2. A Természettudományi Szakosztály 2017-es tevékenységének alapját a havi tudományos előadások megtartása képezte, melyek témája változatos volt, és jelentős érdeklődést váltottak ki a résztvevők közül. A munkaterv, valamint utólagos kiegészítések szerint az alább felsorolt előadások hangzottak el: január 26-án Falus András: *Génjeinkben az egészség* (DVD-vetítés), február 23-án az Agrártudományi Szakosztállal közösen szervezett könyvbemutatón Bartók Katalin mint a kötet szerkesztője ismertette a *Nyárády Erazmus Gyula emlékezete* című kiadványt (Kriterion Könyvkiadó). A kötetet az Octavian Goga Megyei Könyvtár a megyében 2016-ban kiadott legjobb könyvek között díjazta.

Március 30-án Barna Zoltán *A Magyar Természettudományi Múzeum herbáriumának története (1802–2016)* című előadása hangzott el. Április 27-én az Agrártudományi Szakosztállal közösen újabb könyvbemutatóra került sor. Az *Eke és toll. Dr. Nagy Miklós emlékezete* című kötetet Biró Annamária, az EME felelős kiadója, Farkas Zoltán és a kötet szerkesztője Cseke Péter ismertette. Május 25-én Karácsonyi János *Lehozák-e a fizikusok a Napot a Földre? (A szabályozott magfúziós kutatások jelene és jövője)*, június 29-én pedig T. Veress Éva *Biotermék táplálkozás élettani szerepe* előadása hangzott el. Az őszi szakosztályi rendezvényeket Wanek Ferenc *Jegenye-fürdő múltja, jelene, jövője* című előadása nyitotta. Október 26-án került megrendezésre a *Haynald Lajos Emlékkonferencia*, melyen számos magyarországi és erdélyi kutató méltatta a híres püspök természettudományos munkásságát. Előadást tartott Bauer Norbert (Budapest), Kovács Sándor főesperes, Bartók Katalin (Kolozsvár) és Bakó Irén (Gyulafehérvár). A szakosztály az év utolsó tudományos rendezvényét a Sapiaentia Erdélyi Magyar Tudományegyetemmel és az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társasággal közösen szervezte. Az *Abt Antal (1828–1902) - Gaál István (1877–1956) Emlékkonferencia* programfelelőse Lengyel Hunor volt.

A szakosztály 2017-ben tudomány-népszerűsítő előadásorozattal is bemutatkozott. Az igen nagy sikernek örvendő *Kék aranyunk – a víz* (az Agrártudományi Szakosztállal közösen szervezett) előadásorozat a Kolozsvári Magyar Napok keretein belül zajlott. Az augusztus 15–17. között zajló rendezvényen előadást tartott a programfelelős Kékedy-Nagy László, Mócsy Ildikó, Szigyártó Lídia, Lázár László. A szakosztályi programot könyvbemutató zárta: Al. Manoliu – N. Barabaş – Bartók K. *Dicţionar micologic în şapte limbi. Lexicon mycologicum in septem linguis* (román, latin, francia, angol, német, orosz, magyar) gombafogalomtárát Bartók Katalin ismertette augusztus 18-án. Ugyancsak itt említenék meg, hogy augusztus 17-én került sor a KAB Biológiai Szakosztályával szervezett közös rendezvényre. A szakosztály és szakbizottság Uray Zoltán vezetésével A lángot, nem a hamut. Centenárium megemlékezés ifj. dr. Xántus Jánosról című filmvetítéssel emlékezett meg ifj. dr. Xántus Jánosról.

A szakosztály tagjai előadásokat tartottak, tudományos dolgozatokat mutattak be felkérésre más rendezvényeken is, meghívásos alapon, különböző rendezvényeket szerveztek. Tudományos munkásságuk tükrözik a szaklapokban, konferenciakötetekben megjelent dolgozatok, hazai és külföldi szakkönyvekben megírt fejezetek.

Ami a szakosztály kiadói tevékenységét illeti, 2017 elején többévi lemaradását pótolva megjelent az *Acta Scientiarum Transylvanica, Chimica*, 21–22/3 (2013–2014). A 23–24/3 (2015–2016), a 25/3 (2017) kötetek pedig szeptemberben láttak nyomdafestéket. Ugyancsak 2017-ben jelent meg a már említett fogalomtár (Al. Manoliu, N. Barabaş, Bartók K.: *Dictionar micologic in sapte limbi. Lexicon mycologicum in septem linguis. Hétnyelvű elektronikus gombafogalomtár*), melynek szerkesztésében Bartók Katalin is részt vállalt. Szintén társszerzőként jelentetett meg kötetet Csadvári Alexandra. A DeGruyter jeles nemzetközi kiadónál megjelent *Advanced Process Engineering Control* című kötetet Agachi Paul Şerban, Cristea Mircea Vasile, Csavdari Alexandra Ana és Szilágyi Botond szerkesztették. A szakosztály további tagjai, mint Karácsonyi János, Veress Erzsébet, Vallasek István, Szőcs Katalin, Kis Boglárka Mercédesz, valamint Wanek Ferenc előadásokkal, szakkikkkel, népszerűsítő munkákkal járultak hozzá a tudományterjesztéshez. Kiemelnénk itt Veress Erzsébetnek az EME Kutatóintézetében betöltött projektvezetői szerepét. (A Műszaki Szakosztállal közösen indított többéves program címe *Műszaki és kulturális örökségvédelem Erdélyben*.)

A *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* 16. fóruma keretében november 24–25-én megtartották az Erdélyi Természettudományi Konferenciát (ETK 16.). Az *Emberközpon-tú tudomány* mottóját viselő előadásorozat plenáris ülészakán Szacsvai Kinga képviselte a szakosztályt. A konferenciát a Természettudományi Szakosztály elnöksége szervezte és bonyolította le a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kémia és Vegyészmérnöki Karának épületében. A rendezvényen 26 dolgozat hangzott el (37 résztvevővel). Az elnöki megnyitót követően Hevesi Attila *Kialudt, szunnyadó és működő tűzhányók az észak-amerikai Cascades-hegységben*, illetve Bartók Katalin és Okos-Rigó Ilona *100 éve született Brugovitzky Edit növényélettanos* plenáris előadásai hangzottak el. Ezt követően öt szekcióban folytatódott a rendezvény, ahol 21 előadás hangzott el (biológia, földtudományok, kémia és környezettudományok 5-5, illetőleg egy fizika).

Egy különálló szekcióban a poszterek kaptak helyet, ahová összesen öt poszterrel jelentkezték, mindenik a biológia tárgyköréből. Az előadások eredeti, saját tudományos kutatási eredményeken alapulnak, döntő többségük interdiszciplináris kutatások eredménye, egy részük elméleti jellegű, konkrét gyakorlati alkalmazási lehetőségekkel, mások gyakorlati jellegűek voltak, illetve esettanulmányok. A szerzők túlnyomó része az Erdélyi Múzeum-Egyesületet képviselte, de jelen voltak a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudománygyetem, a Sapientia EMTE-t, képviselő előadók is. A résztvevők között 9 magyarországi kutató is jelen volt, a Szegedi Tudományegyetem, Debreceni Egyetem és MTA ATOMKI Intézet, Veszprémi Pannon Egyetem, budapesti Magyar Természettudományi Múzeum, Semmelweis Egyetem, MTA-ELTE, Szent István Egyetem, Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, MTA Energiatudományi Kutatóközpont stb. PhD hallgatói és kutatói. Négy dolgozatot és öt posztert mutattak be.

A szakosztály több tagját tudományos tevékenysége elismerésül jeles külföldi és belföldi díjakkal tüntették ki: Lingvay József vegyész-mérnök (Gábor Dénes-díj), Szacsvai Kinga (Mikó Imre-emlékérem), Bartók Katalin (Borbás Vince-díj), Csadvári Alexandra (Oktatói Kiválóság-díj), Kis Boglára Mercédesz (Solti Gizella-díj).

A szakosztály 2017-es évi közgyűlésén tisztújításra is sor került, Wanek Ferencet a választmányi tagságban Kis Boglárka Mercédesz geológus váltotta fel. A szakosztály gördülékeny működését továbbra is Kékedy-Nagy László elnök, Karácsony János titkár, Bartók Katalin, Veress Erzsébet és Kis Boglárka Mercédesz választmányi tagok munkája biztosítja. A 2018. január 25-i szakosztályi tisztújító közgyűlés új titkárt választott, s választmányi tagot jelölt.

Tisztségviselők: Kékedy-Nagy László elnök, Szacsvai Kinga titkár.

3. Az Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztály az EME egyik legnépesebb, ezáltal talán a legaktívabb szakosztálya, melynek 900 fős tagsága 65 új személlyel bővült az elmúlt évben. A választmány 2017-ben három alkalommal ült össze a felmerülő kérdések megbeszélése és megoldása végett. A tagtársakkal a kapcsolat-tartás egyrészt az Orbán-Kis Károly választmányi tag által karbantartott szakosztályi honlapon (www.emeogysz.ro), másrészt hírlevelek formájában valósul meg. A népes tagságnak köszönhetően a szakosztály több területi csoportban fejt ki tevékenységet, s több hasonló érdekeltségű intézménnyel közösen szervezi rendezvényeit. Partnerai közül kiemelnénk a Kolozsvári Területi Bizottság Orvostudományi Szakbizottságát (Szilágyi Tibor), a Gyógyszerésztudományi Szakbizottságát (Gyéresi Árpád), a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaságot (Sipos Emese), a Magyar Egészségügyi Társaságot (MET, Széman Péter), a magyarországi Országos Alapellátási Intézetet, a magyarországi Országos Gyógyintézeti Központot, a Studium Alapítványt, valamint a Marosvásárhelyi Magyar Diákszövetséget. A felsorolt, országos és nemzetközi szervezeteken kívül a Szakosztály kapcsolatban áll olyan helyi alapítványokkal és társaságokkal, mint például a Keresztény Orvosok Szövetsége (KEOSZ), a szilágysomlyói Báthory István Alapítvány, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Marosvásárhelyi szervezete, a széke-lyudvarhelyi Pápai Páriz Ferenc Alapítvány, a szatmári Szent-Györgyi Albert Társaság.

A szakosztály fő tevékenysége a tudományos összejövetelek szervezése. Ezeknek egy része a szakosztályon belül működő szakcsoportok és területi csoportok szervezésében zajlik, szakmai-tudományos továbbképzők keretében. A szakosztály 2017-ben is megszerezte az országos Orvosi és Fogorvosi Kamara akkreditációját, mely ebben az évben is elismerte az általuk szervezett továbbképzőket és tudományos rendezvényeket (XXVII. Tudományos Ülésszak, a XXI. Erdélyi Orvosnapok, a XXV. Báthory-napok XXIV. orvostovábbképzője).

Március 24–25. között került megrendezésre a Pápai Páriz Ferenc Alapítvány és a Hargita Megye Orvosi Kollégiumával közös szervezésben Székelyudvarhelyen a XXIV. Családorvosi Továbbképző Konferencia. A Balla Árpád főorvos által szervezett akkreditált rendezvényen 16 előadás hangzott el, melyeket 527 külföldi és hazai előadó hallgatott meg.

Április 6–8. között Kovásznán került sor a XXVII. Tudományos Ülésszakra, melyen 596 résztvevőt regisztráltak. A népes hazai előadókhoz 35 külföldi, főleg magyarországi – budapesti, szegedi, debreceni, pécsi – orvos, gyógyszerész és fogorvos társult. A Tudományos Ülésszak első felében továbbképző és plenáris előadások hangzottak el. Péntek délutántól szombat délig 15 szekcióban 131 előadás hangzott el, amelyek az orvostudomány szinte minden ágát felölelték. A Tudományos Ülésszak keretén belül két díjat is kiosztottak. A Csögör Lajos-díjat a Kuratórium dr. Balla Árpád főorvosnak ítélte oda, a „Lencsés György – Ars Medica”-díjat pedig dr. Süveges Ildikó budapesti egyetemi tanár vehette át. Ugyancsak ekkor került sor a dr. Kopp Elemér-pályadíj átadására is. A díjazottak Maxim Orsolya gyógyszerész, Komlósi Andrea és Csatári Tamás gyógyszerészhallgatók. 2017-ben a díjak sora egy újabb kitüntetéssel bővült, Tamás Sándor, a Kovászna Megyei Tanács elnöke dr. Szabó Béla egyetemi tanárt a magyar nyelvű oktatásért kifejtett tevékenységéért elismerő oklevéllel tüntette ki. A sikeres ülésszak megszervezéséért külön köszönet illeti dr. Albert Istvánt.

Május 10-én a Magyar Tudományos Akadémia közgyűlés Külső tagok fórumán Arany János-éremmel tüntették ki Gyéresi Árpád gyógyszerészt, az EME alelnökét, az erdélyi gyógyszerészeti oktatás és kutatás meghatározó személyiségét.

Szeptember elején (1–3.) zajlott Szatmárnémetiben a XXIV. orvostovábbképző, a Báthory-napok keretén belül megrendezésre került nemzetközi orvoskonferencia, *Egészséges életmód – Krónikus Obstruktív Tüdőbetegségek* témakörben. A 119 résztvevő részben külföldről (Magyarország, Szlovákia, Németország), részben Erdélyből érkezett. A Széman Péter által szervezett továbbképzőn 6 előadás hangzott el. A konferencia a Báthory István Alapítvány, a Magyar Egészségügyi Társaság (MET), illetve az EME Szilágysomlyói Fiókegyesületének égisze alatt zajlott, és a Román Orvosi Kamara által 7 kreditponttal elismert rendezvény volt.

A *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* rendezvénysorozathoz kapcsolódott a november 10–12. között tartott XIX. Erdélyi Orvosnapok (216 résztvevő). A Csíkszeredában zajló ülésezést a szakosztály a Kolozsvári Akadémiai Bizottsággal, a Hargita megyei Orvosi Kollégiummal és a csíkszeredai Megyei Sürgősségi Kórházzal karöltve

szervezte. A sikeres konferenciáért dr. Bíró Lászlót, dr. Szakács Oszkár-Balázst, dr. Pelok Benedek Györgyöt és dr. Lőkös Barna-Csabát illeti köszönet.

A *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* központi rendezvényén, 2017. november 24-én dr. Mezei Tibor plenáris előadást tartott *A rosszindulatú tüdődaganatok korszerű diagnózis, a személyre szabott kezelés irányába tett első lépések* címmel.

A szakosztály minden évben pályázatot ír ki orvosok, fogorvosok és gyógyszerészek kutatói tevékenységének és szakmai érvényesülésének segítésére. A 2017-es kutatási ösztöndíjra azonban nem érkezett be pályázat.

A szakosztály a Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Karával közösen két pályázatot hirdetett meg a gyógyszerész/orvos kutatók/kutatócsoportok részére az erdélyi és a budapesti régió közti tudományos együttműködés fellendítése céljából, valamint egyetemi hallgatók részére a gyógyszerkutatásba, illetve a nagyszemes gyógyszer tudományi technikákba való bekapcsolódás céljából. A két pályázaton összesen öt kutató/kutatócsoport pályázata részesült 60 000 RON értékű anyagi támogatásban.

2017-ben a tudományos üléseken való ingyenes részvétel igénylésére 15 dolgozat érkezett be, melyek közül a szaklektorok pozitív elbírálásában részesülőket az Orvostudományi Értesítő közölte.

2006-ban hozta létre a szakosztály a legjobb tanulmányi eredményt elért végzős egyetemi hallgatóknak a Csögör Lajos-díjat és -oklevelet, melynek kiosztására 2017-ben is az egyetemi évet záró ballagáson került sor a Vártemplomban. A díj pénzjutalmat foglalt magában, melyet a 4 díjazott diáknak (Benedek Ildikó Annabella, Kész Blanka, Toth Imola Ida, Sztójka Alexandra) Szabó Béla szakosztályi elnök adott át. Ez alkalommal került sor az első Dr. Formanek Gyula-emlékdíj átadására is, a pályázat nyertese Koncz Szabolcs gyógyszerészhallgató.

2017-ben Vajda Sándor nyugalmazott főorvos (Borosjenő) és Szatmári Szabolcs egyetemi előadótanár (Marosvásárhely) a Pápai Páriz Ferenc Alapítvány életműdíjában, Szántó Annamária adjunktus a Pápai Páriz Ferenc Alapítvány fiatal kutatói díjában részesült.

A szakosztály elnöke 2017-ben együttműködési szerződést írt alá dr. Réthelyi Miklós akadémikussal, a Kárpát-medencei Tehetség Kutató Alapítvány elnökével, amelynek célja az itteni tehetséges fiatal kutatók felderítése és támogatása. Szintén együttműködési szerződés született a magyarországi Háziorvosok Országos Egyesületével, amelyben a szakosztály vállalta, hogy bekapcsolódik és népszerűsíti „Az év praxisa a Kárpát-medencében” pályázatot. Az együttműködést követően, amelyet a szakosztály elnöke és prof. dr. Balogh Sándor írták alá, az itteni családorvosok is bekapcsolódtak a pályázatba. Ennek keretében Sztójka Tamás kásonalattízi családorvos életműdíjat vehetett át azon az ünnepségen, amelyet az MTA nagytermében tartottak meg.

A szakosztály szakmai eredményeit ismertető kiadványa, az Orvostudományi Értesítő 90. kötetének két rendes számát, illetve két különszámot is sikerült megjelentetni, melyek a XXVII. Tudományos Ülésszakon és a XXIV. Tudományos Diákköri Konferencián elhangzott előadásokat tartalmazzák. A 90. kötet számainak nyomdaköltségét

a Gedeon Richter Románia Rt. fedezte. A lap korszerűsítése, illetve szakmai színvonalának emelése érdekében üzembe helyezték az „Editorial Manager”-programot, mely lehetővé fogja tenni a beérkezett cikkek gyorsabb véleményezését és az egész szerkesztőségi munka gyorsabb, áttekinthetőbb bonyolítását. 2017 júliusától a kéziratokat kizárólag ezen a felületen fogadják. Köszönet illeti Mezei Tibor felelős szerkesztő, valamint a szaklektorok és korrektorok gyors és igényes munkáját, mely által a lap szakmai színvonalát emelik. A szerkesztőbizottság kiemelt feladatának tartja a lap nemzetközi adatbázisokba történő bejegyzését, ennek értelmében 2017 végén szerződést kötött a DeGruyter céggel, mely vállalta az Orvostudományi Értesítő nemzetközi adatbázisokban való jegyzését s az ezzel járó adminisztratív folyamatok intézését. A kiadót sikerült hosszas tárgyalások után meggyőzni arról, hogy a lap továbbra is magyar nyelven közölhesse a szakmai publikációkat – természetesen angol nyelvű címmel és kivonattal ellátva.

Tisztségviselők: Szilágyi Tibor elnök, Sipos Emese titkár, Szabó Béla, Szatmári Szabolcs és Bódizs György alelnökök, Mezei Tibor jegyző. Munkájukat Vitályos Zita titkár-nő segíti.

4. A Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztály 2017-ben is alapvető tevékenységének tekintette a rendszeres szakmai előadások tartásának megszervezését. Az elmúlt évben tizenhárom előadásra került sor, öt magyarországi és hét kolozsvári előadóval, valamint két alkalommal a GTK szakkollégium diákjaival. Az előadások látogatottsága 7-90 személy között ingadozott, nagyobb létszámú hallgatóság a magyarországi szakemberek előadásain jelent meg. Ezenkívül az év folyamán három konferenciát szervezett a szakosztály.

Március 1-jén Bálint Teodóra Alexandra, Horváth Adrienn, Pádár Zsuzsa és Szász Karina (a BBTE Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Magyar Intézetének keretében működő Gazdasági Tanácsadó Klub hallgatói) *A turizmus iparág bemutatása* címmel tartottak előadást. Március 2-án Péter László (egyetemi adjunktus, BBTE, Szociológia és Szociális Munka Kar) volt a szakosztály meghívottja, előadásának címe: *A romániai privát sportszektor a szocializmus és a vadkapitalizmus fogságában*. Március 14-én Alt Mónika-Anetta és Säpläcan Zsuzsa (BBTE, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Magyar Intézet) *Értelem és érzelem. Reklámstratégiák a bankszektorban* címmel tartottak előadást. Március 20-án Bokros Lajos (egyetemi tanár BBTE KGTK és CEU, Budapest) tartott előadást, melynek címe *Itt van-e végre a paradicsom? Románia európai felzárkózásának esélyei*.

Április 4-én Poór József, DSc (egyetemi tanár, Szent István Egyetem, Gödöllő, a Humán Szakemberek Országos Szövetségének elnöke) *Az etikai attitűdök hatása a vállalatok emberi erőforrás gazdálkodására*, majd április 5-én Megyesi Boldizsár (Magyar Tudományos Akadémia, Társadalomtudományi Kutatóközpont) *A hagyományok felélesztése vagy divatkövetés: az ökológiai gazdálkodás intézményesülése és helyzete Romániában* című előadására került sor. Az április 5-i előadást követően Kiss Dénes (egyetemi adjunktus, BBTE, Szociológia és Szociális Munka Kar) mutatta be az Erdélyi Társadalom

folyóirat 2016/1-es, „Vidéki társadalom, vidéki gazdaság” című tematikus számát. Április 12-én Lakatos Artúr (történész, közgazdász, a nemzetközi kapcsolatok elemzője) A múlt öröksége, a jelen befagyasztott konfliktusai. a jövő háborúi? A közeljövő geopolitikai kockázatai című előadása hangzott el. Április 24-én a szakosztály és a KAB közös rendezvényén Demeter Krisztina (egyetemi tanár, Budapesti Corvinus Egyetem) tartott előadást *Egy kutatás margójára: A lean tudás átadása multinacionális vállalatokban – az ötlet megjelenésétől az eredményekig* címmel.

Május 24-én Somai József (közgazdasági szakíró, Wekerle-életműdíjas közgazdász) mutatta be *Brassai Sámuel hozzájárulása az erdélyi közgazdasági gondolkodás kialakulásához c.* előadását.

Június 8-án szervezte meg a szakosztály a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Földrajz Intézetével együtt a IV. Erdélyi Magyar Vendéglátás és Turizmus Konferenciát, amely negyedik alkalommal kínált lehetőséget a vendéglátás és turisztikai kutatóműhelyek számára eredményeik bemutatására. A június 6-i *Adózunk, de hogyan? A jövődelemdóra vonatkozó jogszabályváltozások hatásai* című előadást Fekete Szilveszter (BBTE, KGTK) tartotta. Június 9–11. között a szakosztály a Sapientia EMTE, Erdélyi Magyar Jogászok Társasága (EMJT), Lupán Ernő Alapítvány, Forum Iuris Egyesület közösen szervezte meg Borospatakon a III. Jogászyűlést.

Október 27-én a *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* rendezvénysorozata keretében szervezte meg a szakosztály, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karának Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Magyar Intézete, a Kolozsvári Akadémiai Bizottság, a Magyar Tudományos Akadémia, a Kolozsvári Magyar Egyetemi Intézet és a Pro Oeconomica Egyesület közösen az ICEBM 2017 nemzetközi közgazdaságtudományi konferenciát. A rendezvényen 77-en vettek részt, 18 egyetem és kutatóintézet képviselőjében. Ausztriából, Németországból, Magyarországról, valamint Romániából, a három plenáris előadás után, öt szekcióban összesen 49 előadás hangzott el angol nyelven. Ugyancsak október 27-én, a Sapientia EMTE Tordai úti épületében került sor az *Erdély mint jogtörténeti tér* nemzetközi konferenciára, amely a *Magyar Tudomány Napja Erdélyben 2017* rendezvénysorozat jogtudományi szekcióját képezte. A romániai és magyarországi szakemberek részvételével sorra kerülő konferencia fókuszában Erdély jogtörténete állt, az előadások az ókortól a kommunista diktatúra végéig követték a térség jogalkotásának, -alkalmazásának és gyakorlásának különböző aspektusait. A rendezvényt a Szakosztály a Sapientia EMTE Jogtudományi Intézetével közösen szervezte, a magyar Igazságügyi Minisztérium, illetve a Forum Iuris Egyesület támogatásával.

November 7-én Krajnik-Nagy Károly (közíró, lapszerkesztő) *A tervutasításos gazdaság száz esztendeje* címmel tartott előadást. November 23-án Horváth István (habilitált egyetemi docens, ELTE, Állam- és Jogtudományi Kar, Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék, tanszékvezető) *Versenyképesség és/vagy munkavállaló-barátság? A román és a magyar munka törvénykönyve összehasonlítása – egyetemistáknak és gyakorló jogászoknak c.* előadása hangzott el a szakosztályi rendezvényen.

December 13-án *Vendéglátóipar a nagyvilágban és Kolozsváron a Gazdasági Tanácsadó Klub szemszögéből* címmel tartottak előadást Bálint Alexandra Teodóra, Éltes Rita és Géger Gyopár, a BBTE Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Magyar Intézetének keretében működő Gazdasági Tanácsadó Klub hallgatói.

A szakosztály közgyűlésére 2017. február 8-án került sor. Az EME 2017. április 1-jén Vincze Máriának, a szakosztály volt elnökének, Gr. Mikó Imre- emléklapot adományozott az intézmény keretében kifejtett munkássága és a közgazdaságtudományok területén végzett egyetemi oktatói tevékenysége és kutatómunkája elismeréséül. A szakosztály a tisztújító közgyűlését 2018. február 19-én tartotta.

A szakosztály vezetősége: Kerekes Kinga elnök, alelnökök: Kokoly Zsolt és Balla Emese.

5. A Műszaki Tudományok Szakosztálya küldetéséhez híven 2017-ben is fenn tartotta hagyományos tevékenységeit (a magyar műszaki nyelv ápolása, művelése, a szakember-utánpótlás, -nevelés, a fiatal kutatók szakmai előrehaladásának a támogatása, valamint a műszaki értelmiség összefogása). Ennek jegyében nemzetközi tudományos üléseket és tudomány-népszerűsítő előadásokat, szakmai tábort szervezett, s tudományos tevékenységek, kutatások működését ösztönözte, segítette. Munkássága eredményeit kiadványsorozataiban tette közzé, s az EDA-ban terjesztette.

A szakosztály január 14-én kettős eseménnyel indította az évet. Az évi rendes közgyűléssel, melynek keretében az előző év sokrétű tevékenységét tekinteték át, véglegesítették az évi munkatervet, s köszöntötték a 75. életévét betöltő Kerekes Sándor választmányi tagot, megköszönve a műszaki szakosztálynak nyújtott közel negyed-évszázados támogatását. Ugyanaznap a szakosztály könyvbemutatót tartott. Máté Márton gépészmérnök, a Sapiaienta EMTE docense *Hengeres fogaskerekek gyártószerszámjai* című kötetét Hollanda Dénes professzor emeritus méltatta, kiemelve egykori tanítványa egyedi nézeteit a csigamarókról, legnagyobb újítását a fogaskerekek V-típusú fogainak, ívekre váltásával, nagy elismeréssel nyugtázta a többévi kutatás eredményének színvonalas kötetben való közzétételét, olyan tanítványként nevezve meg a szerzőt, „*aki túlhaladta mesterét*”. Az eseményről Ördög I. Béla a Szabadság hasábjain számolt be *Évet értékelték az EME műszaki szakosztályánál* címmel (Szabadság, XXIX. évf. 12. sz., 2017. január 17.).

A magyarországi Doktoranduszok Országos Szövetsége Műszaki Tudományok Osztálya a Smart City Konferencia (Óbudai Egyetem, Budapest) plenáris előadásra kérte fel a szakosztály elnökét, aki január 27-én a *Technikatörténeti kutatások és műszaki örökségvédelem Erdélyben* címmel szakosztályunk sokrétű kutatási tevékenységét s eredményeit mutatta be. Ugyancsak a szakosztály elnöke február 20-án tartotta székfoglaló előadását az Magyar Tudományos Akadémián, az MTA Műszaki Osztály szervezésében *Anyagtudományi kutatások és a műszaki tudományok művelése Erdélyben* címmel. Előadása második részében ismertette az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya által működtetett interdiszciplináris program jelentőségét, a kutatás főbb témaköreit

s az elért eredményeket. Az eseményen az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya képviselői is jelen voltak.

2017. március 23–24. között immár huszonkettedik alkalommal rendezte meg az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya a *Fiatal műszakiak tudományos ülészakát* a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemmel közösen. A konferencia fővédnöke Lovász László, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, védnöke Gyulai József, a Novofer Alapítvány kuratóriumának elnöke volt. A megnyitó és plenáris előadások a János Zsigmond Unitárius Kollégium Dávid Ferenc dísztermében zajlottak. A megnyitón Bitay Enikő, Sipos Gábor elnök és Dávid László rektor szólaltak fel a szervező intézmények nevében, majd a meghívott intézmények képviselői: Gyulai József, Roósz András, Csizmadia Béla, Rajnai Zoltán és Danyi József. A rendezvényen Magyarország Kolozsvári Konzulátusát Albertainé Simon Edina konzul képviselte.

Az ünnepi megnyitón az Erdélyi Múzeum-Egyesület Roósz András akadémikus részére Gr. Mikó Imre-emléklapot adományozott az erdélyi magyar műszaki tudományosság szíves és kitartó támogatásának elismeréséül. Ezt követően négy plenáris előadás hangzott el, négy intézmény képviseletében, neves kutatók, tapasztalt oktatók meghívásával: Roósz András akadémikus, professzor emeritus, Miskolci Egyetem, Műszaki Anyagtudományi Kar, Fémtani, Képlékenyalakítási és Nanotechnológiai Intézet: *Áttekintés a Magyar Tudományos Akadémia-Miskolci Egyetem közös anyagtudományi kutatócsoportjának kutatásairól*; Rajnai Zoltán egyetemi tanár, az Óbudai Egyetem, Bánki Donát Gépész és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar Dékánja: *Információbiztonság, tudatosság*; Dezső Gergely egyetemi adjunktus, Nyíregyházi Egyetem, Műszaki és Agrártudományi Intézet, Műszaki Alapozó, Fizika és Gépgyártástechnológia Intézeti Tanszék: *Kutatási és alkalmazási tapasztalatok az additív gyártásban*; Forgó Zoltán egyetemi adjunktus, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar, Gépészmérnöki Tanszék vezetője: *A virtuális és a kiterjesztett valóság mint segédeszköz a modern iparban*.

Hatodik alkalommal adták át a Maros Dezső-díjat, melynek célja a romániai magyar ifjú műszaki szakemberek kutatómunkájának támogatása, elismerése, további kutatásra való ösztönzése. Ezúttal Máriás Nimród mérnök-kutató vehette át a díjat (laudálta Máté Márton szakosztályi alelnök) eddigi kiemelkedő kutatási tevékenysége elismeréséül, a fiatal műszakiak tudományos ülészakákon való sikeres előadásaiért, valamint a további kutatásra való ösztönzéseként.

Az ünnepi megnyitót a János Zsigmond Unitárius Kollégium ajándékműsora zárta, melyen az iskola diákjai léptek fel: Fekete Tekla szólóhegedű, Dimény Kristóf szavalt, és Gorzó Boglárka népdalt énekelt.

Délután kilencvenegy előadás hangzott el nyolc szekcióban. Az előadásokat tartalmas programfüzet itt olvasható: <http://eda.eme.ro/handle/10598/29843>. Örvendetes, hogy a Kárpát-medencét megjelenítő fórum továbbra is nagy érdeklődésre tartott számot. A magyarországi, a felvidéki és az erdélyi fiatalok mellett Budapesten és Debrecenben tanuló brazilai, vietnámi, egyiptomi, olasz egyetemi hallgatót is köszönhetünk körünkben. A rendezvény megnyitásával egy időben jelent meg

a konferenciakötet, a *Műszaki Tudományos Közlemények* sorozat 7. száma. A konferenciakötet társkiadója az Óbudai Egyetem, ezzel is tükrözni kívánták azt a határon átnyúló, többéves szakmai együttműködést, mely a közös kutatásokban és közlésekben már eddig is érzékelhető volt. A közös kiadás nem titkolt célja a közreműködés megerősítése, látathatóvá tétele. A kiadvány összesen 148 szerző 95 írását tartalmazza, felöleli valamennyi műszaki szakterületet (anyagtudományok, biztonságstudomány, gépészet, informatikai alkalmazások, környezetvédelem, építészet, mechatronika, mezőgépészet, vegyészet, villamosságtan stb.), a műszaki oktatást, tudomány- és technikatörténetet, az interdiszciplináris kutatás eredményeivel is kiegészülve. A tanulmányok szerzői 13 egyetemet, 6 kutatóintézetet, haton pedig az ipart képviselik. A kötet és a tanulmányok külön-külön is elérhetők online módon az Erdélyi digitális adattárban: <http://eda.eme.ro/handle/10598/29833>. A rendezvény első napjáról Ördög Béla tudósított a Szabadság című kolozsvári napilapban *Fiatal műszakiak nemzetközi fóruma Kolozsváron* címmel (XXIX. évf. 69. sz., 2017. március 24.). Online itt érhető el: <http://szabadsag.ro/-/fiatal-muszakiak-nemzetkozi-foruma-kolozsvaron>.

A konferencia másodnapján, március 24-én az erdélyi barangolás program keretében a résztvevők szakmai kiránduláson vettek részt, melynek fontosabb állomásai: Parajd (sóbánya), Koronka, Marosvásárhely (Teleki Téka, Bolyai-múzeum), Marosugra (Haller-kastély). Programfelelős és egyben túravezető Talpas János tagtársunk volt.

Az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya 2017. május 4-én 19 személlyel a kolozsvári Ipari park (Tetarom I–III.) meglátogatásán és szakmai bemutatóján vett részt Kerekes Sándor helyasztmányi tag, a Kolozs megyei Tanács volt alelnökének szervezésében. A három helyszínen kiépült ipari egységek közül egy előre egyeztetett program (útvonal) szerint öt céget látogathattak meg, s ismerhették meg termékeit, gyártási folyamatait, s fejlesztési törekvéseit: ENERGOBIT, AGRESSIONE, EMERSON, DELONGHI, BOSCH. A házigazdák vetítettképes bemutatóval s az üzemi egységek megmutatásával gazdagították az értékes szakmai élményeket. A szakmai napot a választói Kallós Alapítványnál zárták, kötetlen beszélgetéssel egybekötött ebéddel.

A Magyar Tudományos Akadémia 188. közgyűlésén a Külső tagok fórumán 2017. május 10-én Arany János-éremmel tüntették ki Gyenge Csaba akadémikust, az MTA külső tagját, az EME alelnökét, szakosztályunk oszlopos tagját, akinek „*nemzetközileg jegyzett szakmai munkája és odaadó közéleti tevékenysége eredményesen építette a magyar–magyar kapcsolatokat, gyarapította az egyetemes tudományt, valamint szolgálta a romániai magyar közösséget*”; továbbá Dávid László tagtársunkat, a Sapianta Erdélyi Magyar Tudományegyetem rektorát „*kiemelkedő intézmény- és tudományszervezési jelentős szerepvállalásáért*”.

Június 13-án ötödik alkalommal került sor a *Magyar műszakis ballagásra* Kolozsváron a Kolozsvári Műszakis Klub (KMDSZ-KMK) és az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya szervezésében. A frissen végzett kolozsvári műszakis kollégákat Bitay Enikő szakosztályi elnök, Lőrincz István, a Kolozsvári Magyar Diákszövetség (KMDSZ) elnöke, Gobesz Zsongor-Ferdinánd, a Kolozsvári Műszaki Egyetem (KME) docense, Kiss Ádám, a KMDSZ-KMK volt elnöke, valamint Cserei Nándor, a KMDSZ-KMK elnöke üdvözölte.

A ballagó diákoknak emléklapot, könyvet s virágot adtak át a szervezők, az ünnepi hangulathoz Szócs Tamás gitárelőadása járult hozzá.

Augusztus 5-én a gyөрmonostori 8. Madárleány napon Bitay Enikő Debreczeni Márton (a falu születtje) örökségéről tartott előadást, s mutatta be a róla szóló legújabb kötetet.

A Műszaki Tudományok Szakosztálya augusztus 15-én és 16-án, a Kolozsvári Magyar Napok keretében folytatta a *Kolozsvár ipartörténete* című, a már említett előadás-sorozatát. A két rendezvény, melyeknek jeligéje: „Hozz magaddal egy emléktárgyat!”, egyben találkozó az egykori alkalmazottakkal, s emléktárgyak gyűjtésére is lehetőséget nyújt. A 20. század ipartörténetének emlékei előadás-sorozat 9. láncszemeként augusztus 15-én Kerekes Sándor és Szócs Katalin a kolozsvári nehézgép-gyártó kombinát (CUG) történetét mutatták be, a 10. rendezvény augusztus 16-án volt, melyen Balla György, Bujáki Sándor és Kismihály János mérnökök az „Armatúra” vállalat történetéről tartottak előadást. Mindkét rendezvényen az előadásokat hozzászólások egészítették ki, hagyományosan teret adva az egykori alkalmazottak találkozójának, adatgyűjtésnek, s a kötetlen beszélgetésnek. Az eseményekről a Fötér portálon *Volt egyszer egy Kolozsvári Nehézgépgyár. A CUG történetéről meséltek egykori alkalmazottak az Erdélyi Múzeum-Egyesületnél, a Kolozsvári Magyar Napokon* címmel Fall Sándor beszámolóját olvashatjuk: http://foter.ro/cikk/20170816_volt_egyszer_egy_kolozsvari_nehezeggyar. A rendezvénysorozatról a kolozsvári rádió sugározta augusztus 16-án László Tibor beszélgetését a szervezővel, *Ismét Kolozsvár 20. századi ipartörténet emlékei a magyar napokon* címmel: <http://kolozsvariradio.ro/2017/08/16/ismet-kolozsvar-20-ik-szazadi-ipartortenek-emlekei-a-magyar-napokon/>). A két eseményről készült riportot 2018. január 17-én tették közzé: *Két gyár, egy sors – a szocialista iparosítás nehéz öröksége* címmel (riporter László Tibor), mely itt hallgatható meg: <http://kolozsvariradio.ro/2018/01/17/ket-gyar-egy-sors-a-szocialista-iparositas-nehez-oroksege/>. A nagy érdeklődésnek örvendő rendezvényről a kolozsvári Szabadság hasábján Ördög I. Béla *Kolozsvári ipartörténeti nosztalgiazás, értékmentéssel* címmel tudósított (XXIX. évf. 192. sz., 2017. augusztus 22.).

A szakosztály augusztus 24–27. között tizenhatodik alkalommal szervezte meg a technikatörténeti alkotótáborát. Ez alkalommal Parajd és környéke volt a terepmunkák helyszíne. A 8 fős csapat első ízben végzett helyszíni terepszemléjén a felmérni kívánt objektumokat vette számba, s dolgozta ki az elkövetkező időszak célirányos munkálatait: a parajdi sóbánya, a munkástelep és sómalom helyének megtekintése, a sószoros bejárása, a régi telephelyek és bányahivatalok felkutatása. Ugyanakkor a környéket is bejártuk, Korondon fazekasműhelyeket látogattunk meg, és megvizsgáltuk az unitárius templom toronyóráját; Énlakán az unitárius templomtorony állapotát és harangjait mértük fel. A tábor szakemberei között a Kolozsvári Műszaki Egyetem, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem, a Sapientia EMTE és Széchenyi István Egyetem oktatói voltak. Az interdiszciplináris kutatáshoz szükséges szakmai tudás érdekében a résztvevőket különböző szakterületekről szólítottuk meg, így volt köztük gépész, anyagtechnológus, geológus, turisztikai szakértő, építész, közgazdász. A táborban

megkezdett munkálatok az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya keretei között továbbfolytatódnak, időközben elkezdődött a forrásdokumentumok gyűjtése. A továbbiakban kisebb (szak)csoportokban, diákok bevonásával folytatódnak a felmérések konkrét munkálatai. Ezúton köszönjük a Communitas Alapítvány anyagi támogatását, mely hozzájárult a tábor sikeréhez.

Október 6-án *Debreczeni Márton öröksége* című rendezvény keretében Debreczeni-Droppán Béla, a Magyar Nemzeti Múzeum történész-főmuzeológusa tartott könyvbemutatóval egybekötött előadást *Debreczeni Márton kultusza gróf Mikó Imre Debreczeni-életrajzától Bitay Enikő kötetéig* címmel az EME meghívására. A rendezvénynek hármas célja volt. Debreczeni Márton kultuszának fenntartását, példaértékű tevékenységének felelevenítését kívánta láthatóvá tenni. A könyvbemutató kapcsán (Bitay Enikő *Debreczeni Márton, az „egyetlen” erdélyi bányász műszaki öröksége* c. kötet) az EME keretében zajló hagyatékok digitalizálása, örökségvédelmi tevékenységek és eredményeik bemutatása. Valamint az október 6-i emlékezés napja jegyében azok emlékét is megtisztelni, akik közvetve voltak mártírjai (vértanúi) az 1848/49-ben lezajlott forradalomnak és szabadságharcnak, mint Debreceni Márton is. A rendezvény házigazdája Sipos Gábor elnök volt, a könyvbemutató felkért hozzászólói: Péntek János nyelvész, az EME alelnök, Máté Márton gépészmérnök, a Sapientia EMTE docense. A rendezvény záróbeszédét Egyed Ákos történész, az MTA külső tagja tartotta az október 6-i megemlékezés jegyében. A Szabadság napilap *Örökzöld Debreczeni Márton öröksége* címmel számolt be az eseményről: <http://szabadsag.ro/-/orokzold-debreczeni-marton-oroksege> (*Szabadság*, XXIX. évf. 234. sz., 2017. október 10.). A kolozsvári rádió október 28-án tette közzé online László Tibor riportját *Debreczeni Márton – méltatlanul elfeledett nagyságunk* címmel: <http://kolozsvariradio.ro/2017/10/28/debreczeni-marton-egy-meltatlanul-elfeledett-nagysagunk/>.

Október 18-án Márton László alelnök tagtársunk a Bajai Vízügyi Főiskolán tartott előadást *Kós Károly a művészi kovácsolás formatervezője* címmel. November 2-án az *Idő és az Ember konferencián (XIX. Simpozion Național Timpul și Omul)* a ploiești-i Óraműzeumban Márton László immár tizedik alkalommal tartott előadást román nyelven *Orologii contemporane* címmel, ezáltal is népszerűsítve az EME MTSZ technikatörténeti kutatásainak eredményeit.

November 18-án a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében a kecskeméti Neumann János Egyetem az AGTEDU 2017-es konferenciát a kihelyezett Gazdálkodási Karán szervezte Szolnokon, melyen Bitay Enikő felkért előadóként plenáris előadást tartott *Anyagtudomány művelése az erdélyi interdiszciplináris kutatásokban* címmel.

A *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* ünnepi megnyitóján, november 24-én Gobesz Zsongor-Ferdinánd tagtársunkat, a KME docensét gr. Mikó Imre-emléklappal tüntették ki az EME Műszaki Szakosztályában kifejtett munkássága és az építészet területén végzett egyetemi oktatói tevékenysége és kutatómunkája elismeréséül.

A szakosztály a *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* rendezvénysorozat keretében tartotta meg a *XVIII. Műszaki Tudományos Ülésszakot* a Sapientia EMTE Marosvásárhelyi

Karral közös szervezésben november 25-én. A konferencián jelentős intézményközi projektek, együttműködések eredményeit ismerhettük meg. Ugyanakkor betekintést nyerhettünk az EME Műszaki Szakosztály tudomány- és technikatörténeti szakcsoportjának, illetve a társszervező Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Kar gépész- és villamosmérnöki tanszékek munkálataiba is. A rendezvényen nyolc egyetemről, négy kutatóintézetből összesen negyvenkét szerző huszonkét főleg csoportos kutatási munkáját ismerhettük meg. A változatos, sokszínű előadások technikatörténeti, anyagtudományi, anyagtechnológiai, biztonság tudományi, gépészeti, automatizálási, építészeti, geotechnikai, biomechanikai, fogászati implantátumok fejlesztési témákat érintettek. A konferencia előadásainak programfüzete itt olvasható: <http://eda.eme.ro/handle/10598/30174>. Az előadások írott változatai a *Műszaki Tudományos Közlemények* sorozat 8. számában jelennek meg, illetve online módon is elérhetők lesznek az EDA-ban. Újdonságként az elhangzott előadások angol nyelvű cikkeit digitális kiadványban is közzé tesszük a *Papers on Technical Science* sorozatban, a kutatási eredményeket így módon igyekszünk széles körben terjeszteni, a nemzetközi vérkeringésbe is eljuttatni. A rendezvényen adták át ünnepélyesen a szakosztály kitüntetését, a Jenei Dezső-emléklapot, melyet ezúttal Máté Márton gépészmérnök, a Sapientia EMTE egyetemi docense vehette át az erdélyi magyar műszaki tudományosság fejlesztésében és ápolásában kifejtett kiemelkedő munkássága elismeréséül (laudálta Kelemen András, a Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Karának dékánja).

December 13-án a szakosztály elnöke a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gépész Karán Czigány Tibor akadémikus professzorral, dékánnal tanácskozott a szakosztály új folyóirata (*Acta Materialia Transylvanica. Anyagtudományi Közlemények*) ügyében, másnap Gyulai József akadémikus professzorral is, akik szakmai támogatásukat ajánlották fel. A DeGruyter céggel kötöttünk szerződést, mely vállalta 2018-tól az adminisztratív munkát az újonnan beinduló *Acta Materialia Transylvanica. Anyagtudományi Közlemények* folyóirat és a *Műszaki Tudományos Közlemények* sorozat nemzetközi adatbázisokban való jegyzéséért s terjesztéséért.

A 2017-es évben három új kötet jelent meg a szakosztály gondozásában s támogatásával. A *Műszaki Tudományos Közlemények* sorozatban: MTK 6. XVII. *Műszaki Tudományos Ülésszak. The XVI-th International Conference of Technical Sciences*. Konferenciakötet (szerk. Bitay Enikő, Máté Márton); MTK 7. XXII. *Fiatall Műszakiak Tudományos Ülésszaka. Proceedings of the XXII-th International Scientific Conference of Young Engineers*. Konferenciakötet (szerk. Bitay Enikő), valamint a *Tudomány- és Technikatörténeti Füzetek* sorozat 11. Jancsó Árpád *Az Osztrák–Magyar Monarchia első vicinálisa. A Valkány–Perjámos–Varjas-vasútvonal története* kötet (lektor: Nagy-György Tamás). A kötetek szakmaiságában nagy szerepük volt a lektoroknak és Kerekes György olvasószervezőnek.

A szakosztály a 2017. évben is együttműködött más intézményekkel, folytatódott a közös kutatások a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemmel, a Babeş-Bolyai Tudományegyetemmel, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemmel, valamint az Óbudai Egyetemmel, melyek eredményei különböző fórumokon hangzottak el, és jelentek meg társszerzőségben, kiadványokban.

Tovább folytatódtak a szakosztály keretei között zajló műszaki és interdiszciplináris archeometallurgiai, tudomány- és technikatörténeti kutatások, valamint az ipartörténeti emlékek gyűjtése is, interjúk készítése. Jelentősebb kutatási témák 2017-ben, melyek eredményeiről előadásokban, közleményekben számoltak be a kutatók: *A mikházi vicus (Maros megye) területén legújabbán feltárt vassalakok archeometriai vizsgálata; Székelyföld technikatörténete; A balánbányai rézérc (kalkopirit) felhasználhatóságának tanulmányozása a bronzkori eszközök előállításában; Martin Lajos (1827–1897) műszaki hagyatékának kutatása, digitalizálása.*

A szakosztály tisztújító közgyűlése 2018. január 12-én volt. A Műszaki Tudományok Szakosztály kiadványainak műszaki szerkesztője, valamint a szakosztály digitális programok felelőse Szilágyi Júlia mérnök, az ipartörténeti gyűjtemények katalogizálója Orbán Katalin önkéntes.

A szakosztály vezetősége: Bitay Enikő elnök, Márton László és Máté Márton alelnökök, Kisfaludi-Bak Zsombor titkár.

6. A Matematikai és Informatikai Szakosztály tagjai a 2017-es év folyamán különböző tudományos ülészekok, előadások, konferenciák, szakmai versenyek és továbbképzők szervezéséhez járultak hozzá. Az előző években sikerült szoros együttműködést kialakítani a BBTE és a Sapientia EMTE oktatóival, a Farkas Gyula és a Mitis Egyesületekkel, a Matlap közösségével, a Radó Ferenc Matematikaművelő Társasággal, valamint a KAB matematikai, informatikai és csillagászati szakbizottságával. Ennek az együttműködésnek a folytatását jól szemlélteti az, hogy közösen szervezték meg 2017. november 3–5. között a *8. Matematika és Informatika Alkalmazásokkal Konferenciát*. A konferenciaszervezésben az EME-nek elsősorban azért volt kulcsfontosságú szerepe, mert egyedül a mi szakosztályunk képes az akadémiai szféra különböző rétegeit, egyetemi oktatókat, kutatókat és hallgatókat, illetve a középiskolákban matematikát és informatikát oktató pedagógusokat egyaránt szervezeti tagként megszólítani. A rendezvényen adták át a Farkas Gyula Emlékérmeket, melyet 2006 óta ennek a konferenciának a keretében szoktak átadni. Az emlékérmeket olyan általános iskolában vagy középiskolában oktató matematika vagy informatika szakos tanár kaphatja, aki tevékenységével jelentősen hozzájárult a matematikai vagy informatikai ismeretek terjesztéséhez, és a tehetséggondozásban kiemelkedő eredményeket ért el. Az idén Egyed Géza kézdivásárhelyi matematikatanár, Szabó Zoltán szászrégeni informatikatanár és Székely Éva medgyesi matematikatanárnő részesült az elismerésben. A laudációkat Soós Anna, Darvay Zsolt és Kolombán József állította össze, és Adorjáni Csilla olvasta fel. A díjakat András Szilárd, a *Farkas Gyula Egyesület a Matematikáért és Informatikáért* elnöke adta át. A konferencia három, a matematika körébe tartozó, plenáris előadással folytatódott. Balogh Zoltán egyetemi tanár (Universität Bern, Mathematisches Institut, Svájc) tartott előadást *Optimális anyagszállítás és az új világok geometriája* címmel. Ezután Némethi András egyetemi tanár (MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet, ELTE Budapest, Matematikai Intézet, Geometriai Tanszék) *Algebrai egyenletek geometriája* című előadása következett. Végül Tóth Bálint egyetemi tanár (az Academia Europea

tagja, MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet, University of Bristol, Egyesült Királyság) *Brownian Motion and „Brownian Motion”* című plenáris előadása zárta a sort. Másnap ugyancsak plenáris előadásokkal folytatódott a konferencia. Munkácsy Katalin főiskolai docens (ELTE TTK Matematikatörténeti és Módszertani Központ) *Alkalmazott matematikatörténet* címmel tartott előadást. Végül informatika témakörben Gaskó Noémi egyetemi adjunktus (BBTE Magyar Matematikai és Informatikai Intézet) *Közösségek keresése sajátos hálózatokban* című előadása következett. A plenáris előadások után párhuzamos szekciókban folytatódott a rendezvény matematika, informatika és didaktika előadásokkal. Összesen 25 előadás hangzott el, és több mint 60 személy vett részt a rendezvényen. A konferencia zárónapján *Kása Zoltán* vezetésével kolozsvári matematikatörténeti emlékhelyek meglátogatására került sor, melynek különös aktualitást kölcsönzött az a tény, hogy a rendezvény november 3-án kezdődött, pontosan azon a napon, amikor Bolyai János 1823-ban megírta híres levelét apjának: „a semmiből egy új, más világot teremtettem”.

A 2017-es év egyik jelentős eseménye az volt, hogy *Kása Zoltán* rendezésében elkészült a *Matematika a Bolyain. Adalékok a matematika történetéhez a Bolyai Tudományegyetemen 1945–1959* című 105 perces dokumentumfilm. A filmben Kolumbán József, Németh Sándor, Szilágyi Pál, Néda Árpád, Bitay László, Lászlófy Pál, Néda Ágnes, Vizi Imre, Hamburg Péter és Orbán Béla osztja meg a nézőkkel az egykori Bolyai Tudományegyetemmel kapcsolatos gondolatait. A 8. Matematika és Informatika Alkalmazásokkal konferencia keretében első alkalommal került nyilvános bemutatásra ez az igen fontos matematikatörténeti dokumentumfilm.

Tisztségviselők: Robu Judit elnök, Makó Zoltán alelnök, Darvay Zsolt titkár.

7. Az Agrártudományi Szakosztály a 2017-es immár hagyományossá vált újévi borkóstolóval és sajtobemutatóval kezdte a tevékenységét január 21-én. Február 23-án a Természettudományi Szakosztállyal közösen tartottak könyvbemutatót, ahol Bartók Katalin szerkesztő ismertette a *Nyarády Erasmus Gyula emlékezete* c. kötetet. Március első szombatján a *Nyarászeredai kertésznapok és magbörze* került ismét megrendezésre.

A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Sepsiszentgyörgyi Tanulmányi Központjában április 4-én Macalik Ernő biológus telt házas közönség előtt tartott előadást *Gyógynövényekkel egészségünkért* címmel. Az előadást követően sor került a Cseke Péter által szerkesztett *Eke és toll. Dr. Nagy Miklós emlékezete* című könyv bemutatására, Biró Annamária, Cseke Péter és Farkas Zoltán méltatták a nagy előd munkásságát. Két héttel később a könyvet a családtagok jelenlétében újra ismertették, méltatták, emlékeztek Kolozsváron az EME székházban. A könyvet harmadszor a Marosvásárhelyi Kertész Konferencián is bemutatták május 6-án.

Május 5–7. között negyedik alkalommal szervezi meg a Sapientia EMTE Kertészmenői Tanszéke a szakosztállyal közösen az Erdélyi Kertész és Tájépítés Konferenciát a Sapientia EMTE Marosvásárhelyi kampuszában. Június 6-án Csapó János a Sapientia EMTE és a Debreceni Egyetem professzora *Mennyire higyünk a reklámoknak, internetes*

információknak, kósza híreknek címmel tartott előadást a Sapientia EMTE Sepsiszentgyörgyi Tanulmányi Központjában.

A Kolozsvári Magyar Napokon a Természettudományi Szakosztállyal közösen szervezett tematikus előadásorozat keretében Lázár László a *Víz a mezőgazdaságban* címmel tartott előadást.

A Sapientia EMTE Kertészmérnöki Tanszéke az EME Agrártudományi Szakosztálya, illetve a támogató cégek (Alcedo, Caussade Semences, DuPont Pioneer, KWS, Maisadur Semences és Marton Genetics) közreműködésével szeptember 28-án került sor kukoricahibridek bemutatására egy szakmai rendezvény keretében. A szakmai bemutató során, az általános termőhelyi és technológiai adatok felvázolását követően, a nemesítő cégek képviselői a kukoricahibridek fontosabb értékmérő tulajdonságait ismertették a résztvevőkkel. A Kertészmérnöki Tanszék Kísérleti és Tangazdasága keretén belül hatodik éve folyik a kukoricahibridek vizsgálata. 2017-ben hat nemesítő cég részéről összesen 30 kukoricahibridet tartalmaz a kísérleti és bemutató parcella.

A *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* rendezvény keretében a szakosztály *Az emberközpontú elméleti és alkalmazott agrártudomány* címmel szervezett szakmai fórumot hazai és külföldi, a pályakezdő és a tapasztalt szakemberek számára, melynek keretében az agrártudomány aktuális kérdéseiről, jövőbeni kihívásairól értekeztek. Tizenegy előadás hangzott el, két meghívott előadó a Mosonmagyaróvári Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság és Élelmiszertudományi Karáról érkezett, s bemutatták intézményük múltját és fejlődését, külön hangsúlyozva a gyakorlati oktatás szerepét. Az előadások színes tematikát öleltek fel: tudománytörténeti, mezőgazdasági, növénytermesztési, agrárgépezési előadások hangzottak el, s ugyanakkor neves szakmai előadókról is megemlékeztek, munkásságukat kiemelve.

Tisztségviselők: Nyárádi Imre István elnök, Fazakas Csaba alelnök, Lázár László titkár.

Irfjúsági szakcsoportjaink

Egyesületünk 2017-ben is felkarolta, támogatta és ösztönözte a tudományos utánpótlást biztosító szakmai műhelyeket és az azok által tömörített, kutatómunkára vállalkozó diákságot.

A **Kolozsvári Magyar Történezhallgatók Egyesülete (KoMaTE)** az elmúlt egy évben két tisztújítást tartott. Az első ilyen közgyűlésre 2017 márciusában került sor, amikor az addigi elnök, Belényesi Hunor leköszönt. A vezetőségben helyét Telegdi Imre vette át, valamint alelnökök Orbán Tamás és Balog Apollónia lettek. Ebben az időszakban több közösségépítő rendezvényt tartottak a tanárok együttműködésével, valamint a Kolozsvári Műszaki Klubbal. Április végén szervezték meg a már hagyományos tavaszi tábor, melynek ezúttal Szindet választották helyszínéül, a rendezvényen több résztvevő tartott előadást a jelenlevőknek. Május végén egy sikeres pályázatnak köszönhetően egy napra ellátogattak Válaszútra, ahol meglátogatták a

Bánffy-kastélyt. A nyár folyamán elkészültek a Gólya Füzetek, amelyeket októberben a tanévnnyitó után adtak át az elsőéveseknek, valamint a hivatalos tanévnnyitó után alkalmat teremtettek arra, hogy a diákok és a tanárok informális körülmények között találkozzanak, beszélgessenek. A történelem karra beiratkozott elsőéveseknek október végén szervezték meg a már hagyományos gólyatábort Árokalján, amelyen 30 lelkes elsőéves vett részt. Novemberben tanévnnyitó közgyűlésre került sor, ahol tisztújítást tartottak. Elnöknek Balog Apollóniát, alelnököknek Gotsman Annabellát és Kénesi Jánost választották meg. E hónapban került megszervezésre a szokásos Töri-Földi Gólyabál is, amit a tradíciókhoz híven a földrajz karral közösen szerveztek meg az elsőévesek számára. Az év végéhez közeledve még egy nagy program volt, amit sikerült kivitelezni, ez pedig a KoMaTE Napok, amely egy egész hétvégés rendezvénysorozat a diákok és a tanárok részére.

A GEKKO (Geológus Egyetemisták Kolozsvári Kutató Osztálya) 2017-ben is egy közösségi és szakmai tevékenységekkel gazdag évet zárt. Ebben az évben immár tizedik alkalommal került megrendezésre a hagyományos nyári GEKKO tábor, amely idén négynapos sátoros jellegű volt, helyszíne Felsőbánya és környéke. A résztvevők a tábor alatt megismerhették a térség földtanát, a már bezárt külszíni bányákat, valamint ásványgyűjteményüket is bővíthették a bányák meddőhányóiról, mesterséges feltárásokból a túrák alatt. Szeptember közepén Wanek Ferenc vezetésével egy geológus egyetemistákból álló öttagú csoport vett részt Sztánának és környékének földtani feltérképezésében, amelynek feldolgozása még folyamatban van. Az őszi folyamán a frissen felvételizett geológus gólyák számára gólyabált és gólyatábort is szerveztek. A gólyatábort Szinden tartottuk, ahol a Tordai-hasadékhoz túráztak, eközben a gólyák ismerkedhettek a térség földtanával. Az év folyamán a GEKKO tagjai számos konferencián képviseltették magukat dolgozatokkal, poszterekkel vagy résztvevőkként: XX. Erdélyi Tudományos Diákköri Konferencia (ETDK), XIX. Székelyföldi Geológus Találkozó (SzGT), a XIX. Bányász-, Kohász-, Földtani Konferencia (BKF) és Abt Antal–Gaál István Emlékkonferencia. A konferenciái részvétel mellett a SzGT szervezésében és lebonyolításában is részt vettek, valamint önkéntesként a BKF lebonyolításában.

A GEKKO-val kapcsolatos információk, programok elérhetők a Geológusképzés magyar nyelven, BBTE, Kolozsvár Facebook-oldalon ([facebook.com/foldtan](https://www.facebook.com/foldtan)). A GEKKO vezetőszégi tagjai: Jakab Anna elnök, Barabás Emese alelnök, Szigyártó Ottilia titkár.

Fiókegyesületeink

A fiókegyesületek fontos pillérei az EME-nek, hiszen tudományos tevékenységük kiterjed olyan vidékekre is, ahol nagy szükség van a tudományos élet fellendítésére, fenntartására, népszerűsítésére. Együttműködnek a helyi civil szervezetekkel, önkormányzatokkal, így rendezvényeik a helyi igényeket is szem előtt tartva, ezek anyagi hátterét is igyekeznek közösen megteremteni. Akárcsak a szakosztályok esetében

vezetők önzetlen közösségi munkát végeznek a tudományos élet fellendítéséért, a vidéki tagság összefogásáért, mely feladat azért is értékelendő, hiszen különböző tudományterület szereplőit szólítja meg.

A gyergyószentmiklósi fiókegyesület számos tudományos előadást, könyvbemutatót szervezett a 2017-es esztendőben. Rendezvényeik közül kiemelkedett a Magyar Tudomány Napja rendezvénysorozat alkalmából szervezett nemzetközi történeteschkonferencia, melyet a Szent László- emlékév alkalmából szerveztek, történeteschek és művészeteschek beszéltek a szent király uralkodásáról és kultuszának továbbéléséről, a székelységhez fűződő kapcsolatáról. A konferenciának 11 előadója volt (Csukovits Enikő, Tringli István az MTA kutatóintézetének történeteschjei, Szakálos Éva, az esztergomi Balassa Bálint Múzeum művészeteschörténeteschje, Tüdős Kinga sepsiszentgyörgyi történetesch, Jánó Mihály sepsiszentgyörgyi művészeteschörténetesch, Garda Dezső a Babeş-Bolyai Tudományegyetem előadótanára, Balázs Lajos a csíkszeredai Sapientia EMTE előadótanára, Vetési László az Erdélyi Református Püspökség részéről, Kissné Portik Irén gyergyószentmiklósi néprajzos), illetve 80 személy vett részt a rendezvényen.

Fiókegyesületi elnök: Garda Dezső.

A **Zilah és Vidéke Fiókegyesület** az Erdélyi Múzeum-Egyesületnek kevés taggal működő része, a szórványban dolgozik, ahol több más (főleg helyi) kulturális szervezet is működik. Ezekkel sikerült jó partneri kapcsolatot teremteni, hiszen közös a cél: az erdélyi (a mi szempontunkból itt és most: szórvány-) magyarság önazonosságtudatának erősítése. Az összefonódást az is jól tükrözi, hogy több fiókegyesületi tag más egyesületen belül is dolgozik, vagy akár vezetőségi tag (pl. a zilahi EMKE – Lakóné Hegyi Éva, Bajusz István; Tövishát Kulturális Társaság – Szilágycseh – Vida Katalin, stb.). Így együttműködtek a zilahi EMKE-vel, a Pro Zilah Egyesülettel, a Szilágycseh Társasággal, a szilágycseh EME-fiókegyesülettel és a Báthory István Alapítvánnyal, a szilágycsehi Tövishát Kulturális Társasággal, a zilahi Megyei Múzeummal, a Szilágycseh Megyei Művelődési és Művészeti Központtal, a Hepehupa művelődési folyóirattal stb.

Mivel önálló anyagi alappal nem rendelkeznek, főként más szervezetek munkáját segítették, és jelen voltak a főleg összel tartott különböző falunapokon (ezek mindig jó alkalmak voltak az amúgy is nagyon szétszórt tagsággal való találkozásokra, beszélgetésekre), de képviselték a fiókszervezetet (esetenként hozzájárulva a szervezéshez is) például a Magyar Kultúra Napján, március 15-én a magyar nemzeti ünnepen, a történelmi évfordulók megemlékezésein, a szilágycseh Báthory-napokon, a szilágycsehi Tövishát-napokon, a zilahi szüreti napokon, a Megyei Múzeum és a Szilágycseh Megyei Művelődési és Művészeti Központ rendezvényein, A költészet tavaszán, a városnapokon stb.

A fiókegyesület évi nagy rendezvénye a Szilágycseh-kutatás napja, a rendezvénynek minden évben külön témája van, amely a magyar kultúrához és a Szilágycsehhez kapcsolódik. 2017-ben a XIV. Szilágycseh-kutatás napjának témája: *Művészetek a Szilágycsehben. In memoriam Szabó Vilmos*. A kétnapos rendezvény május 19-én Szabó Vilmos

retrospektív kiállítással nyitották meg a Szilágysági Megyei Művelődési és Művészeti Központban, majd ugyanitt folytatódott a tudományos ülészak, ahol a következő előadások hangzottak el: Balog Lucian: *Szimbólumok hermeneutikai elemzése Szabó Vilmos művészetében*, Oláh Mihály: *Hévézi Endre művészete és zilahi vonatkozásai*, Bajusz István: *Egy zilahi úrasztali kehely és ami mögötte van*, Lakó Éva: *Szimbólumok a református egyház textiliáin (XVII–XVIII. sz.)*. Az előadások után László László mutatta be a Magyarai Hunor – László László – Gyöngyössi János: *Ahogy az Egy Isten látja. 40 erdélyi unitárius templom* c. könyvet. Az ülészak végén a fiókszervezet átadta a Petri Mór-díjat, amellyel olyan személyek munkáját szeretné elismerni, megköszönni, akik a Szilágyság-kutatásban, a térség kultúrájának előmozdításában jeleskedtek, illetve támogatták azt. Az első napot a dobai citerások játéka zárta. A rendezvény másnap, május 20-án Szilágylompériben folytatódott, ahol Bogya Árpád lelkész mutatta be a templom festett kazettás mennyezetét. Ezek után Szilágynagyfaluban tekintették meg Posta Rozália néprajzi gyűjteményét, és bekapcsolódtak a helyi Bánffy Napok eseményeibe.

A Szilágyság-kutatás napján elhangzott előadásokból a Hepehupa szilágysági művelődési folyóirat közöl teljes vagy részleges anyagot, ily módon pedig ezek olyan személyekhez is eljutnak, akik nem tudtak részt venni a rendezvényen, illetve távolabbi vidékek felé is közvetítődnék.

A fiókegyesület másik nagy rendezvényére november 22-én került sor Érmindszenten *A nagy fiára emlékező szülőföld* címmel, ahol Ady születésének 140. évfordulójára emlékeztek. Ez alkalommal emléktáblát helyeztek el a szülőházon, és a következő előadások hangzottak el: Kovács Kuruc János: *Ady-ünnepségek és -megemlékezések Kalotaszegen és a Szilágyságban*, Vincze Minya István: *Ady Kalotaszegen*, Kelemen Hunor: *Miért időszerű Ady?*, Demény Péter költő előadása: *Lázadt lelkem ezer évet. Ady Endre sebzett forradalmisága*. Az ünnepséget Marosán Csaba színművész rövid összeállításával Ady Endre verseiből, valamint más szavaltatok és a dobai citerások játéka egészítette ki.

A 8. Kolozsvári Magyar Napok alkalmával augusztus 14-én a Fiókegyesület (Bajusz István), a zilahi EMKE (Lakóné Hegyi Éva) és a szilágysági Református Egyházmegyeiek kiállítást rendeztek Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusán *Isten dicsőségére (A szilágysági református egyházak kegytárgyai és textiliái képekben)* címmel.

A programok megvalósítását a fiókegyesület tagsága és szimpatizánsok saját munkájukkal, adományokkal támogatták, viszont zökkenőmentes és sikeres lezajlását a Communitas Alapítványnak is köszönhetik, az EME-n keresztül.

Fiókegyesületi elnök: Bajusz István.

A szilágysomlyói fiókegyesület 2017 január 18-án tartotta meg éves közgyűlését, ahol elfogadták Széman Péter elnök 2016-os beszámolóját, valamint megtárgyalták és jóváhagyták a 2017-es munkatervet. A fiókegyesület március 15-én emlékünnepeket tartott az RMDSZ-szel és a Báthory István Alapítvánnyal közösen. Május 19–20-án társszervezője volt az EME Zilah és vidéke fiókegyesülete által szervezett XIV. Szilágyság-kutatás Napján, melynek témája: *Művészetek a Szilágyságban – In memoriam Szabó Vilmos*. A rendezvény helyszíne Zilah, Szilágylompériben, és Szilágynagyfaluban volt.

Szeptember 1–3. között tartották a XXIV. Orvostovábbképzőt a XXV. Báthory Napok keretében, helyszíne Szatmárnémeti, Rómain Katolikus Püspökség, *Az Egészséges életmód – a COPD-es betegek életminőségének javítása* témájú rendezvényen 8 előadás hangzott el, 119-en regisztráltak. Szeptember 20–24. között ötnapos magyar fesztiválra került sor a XXV. jubileumi Báthory Napokon, melynek keretében, szeptember 23-án román–magyar történeztudományi konferenciát szerveztek a Báthory István Alapítvánnyal közösen, *400 év történelem a somlyói várban* címmel. Előadók: Báthori Gábor (Nyírbátor, Magyarország), Kovács András (Kolozsvár), Horia Pop (Szilágysomlyó), Sipos Gábor (Kolozsvár), Kiss László (Csilizradvány, Felvidék), Daniel Hrenciu (Radóc). Szeptember 29.–október 1. között a Gál Kelemen Oktatási Központtal (RMPSZ) közösen szervezték a XVII. Pedagógus-továbbképzőt, melynek témája: *Technológia az oktatás szolgálatában – a digitális kompetencia fejlesztése napjainkban*. November 22-én a szilágysomlyói fiókegyesület az EME Zilah és vidéke fiókegyesületével közösen tartott vándorgyűlést Érmindszenten *A Nagy fiára emlékező szülőföld* címmel, Ady Endre születésének 140. évfordulója alkalmából. A *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* rendezvénysorozat keretében megszervezett tudományos ülésszakot emléktábla-avatás és annak megkoszorúzása követte. A fiókegyesület tagjai részt vettek az EME közgyűlésén, az EMEOGYSZ közgyűlésén és kovásznai tudományos ülésén, valamint *A Magyar Tudomány Napja Erdélyben* rendezvényein.

Fiókegyesületi elnök: Széman Péter.

A **Csík-szeredai Fiókegyesület** legfontosabb 2017-es eseménye a magyar tudomány napja alkalmából november 10-én *Szent László király erdélyi, székelyföldi kultusza* címmel szervezett nemzetközi konferencia, ahol nyolc előadás hangzott el. Ezenkívül az elmúlt évben jelent meg a *Dózsa* című konferenciakötet, amely a fiókegyesület által, a 2014-es tudomány napja alkalmából, szervezett Dózsa-konferencián elhangzott előadások, tanulmányok anyagát tartalmazza. A kötetet 2017 áprilismájusában Csík-szeredában, Sepsiszentgyörgyön és Dálnokon is bemutatták Balázs Lajos, Oláh Gál Robert, Sarány István, Ambrus Tünde közreműködésével. Szintén a tavaly jelent meg a 2015-ös tudomány napi konferencia előadásaiból szerkesztett kötet *Aporok szolgálatában* címmel, melynek május 19-i bemutatóján Ambrus Tünde, Berekméri Árpád Róbert, Nemes Gyula működtek közre. A fiókegyesületi tagok tudományos ismeretterjesztő tevékenységet is folytattak. Az elmúlt évben Ambrus Tünde és Balázs Lajos több helyszínen tartottak előadásokat.

Fiókegyesületi elnök Balázs Lajos, titkár Ambrus Tünde.

Az **EME sepsiszentgyörgyi fiókegyesülete** a 2017-es évben is fontosnak tartotta az intézmény híreinek és eseményeinek a közösségi hálón történő népszerűsítését. A fiókegyesület tavalyi központi rendezvénye a Magyar Tudomány Napja rendezvénysorozat keretében tartott konferencia volt. Az *Emberközpontú tudomány – ember a tudomány célkeresztjében* című konferenciát november 17-én tartották Sepsiszentgyörgyön, a Sapientia EMTE sepsiszentgyörgyi épületében. A fiókegyesületi rendezvény

2017-ben is a Magyar Tudományos Akadémia által kijelölt tematikába illeszkedett. A konferencia három előadója: Bartha Sándor, a Green Energy Egyesület tudományos főmunkatársa, Kinda Eleonóra, a Székely Mikó Kollégium református vallástanára, valamint Kulcsár Erika, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar, sepsiszentgyörgyi kihelyezett tagozatának adjunktusa. A különböző tudományterületeken tevékenykedő székelyföldi kutatók előadásaival a szervezők az embert a kutatás tárgyaként használó tudományterületek sokféleségére, illetve az interdiszciplinaritás fontosságára hívták fel a figyelmet. Az EME sepsiszentgyörgyi fiókszervezetének tavalyi MTNE rendezvénye is nagy érdeklődésre tartott számot: több mint ötven érdeklődő foglalt helyet a közönség soraiban.

Fiókegyesületi elnök Bíró Boróka Júlia, titkár Kulcsár Erika.

A **Marosvásárhelyi Fiókegyesület** tagjainak nagyobbik része nem végez folyamatosan tudományos munkát. Akik tudományos tevékenységet folytatnak – közülük elsősorban a természet- és műszaki tudományok művelői –, azt nem az EME keretében, hanem egyéb szakmai intézményekben, egyesületekben vagy egyéni úton, szabadidejükben fejtik ki, de az 1. szakosztályból is többen az EME-n kívül más tudományos szervezetekhez is kapcsolódnak, így például a történészek a marosvásárhelyi Borsos Tamás Egyesülethez, a néprajzosok a Kriza János Néprajzi Társasághoz.

A fiókegyesület *A Magyar Tudomány Napja Erdélyben* rendezvény keretében emlékkonferenciát szervezett a reformáció 500. évfordulója alkalmából. 13 történész és irodalomtörténész mutatta be előadását a Kultúrpalota kistermében, mely esemény a nagyközönség számára is nyitott volt. A szakmai szempontból aktív tagok részt vettek egyéb tudományos intézmények által szervezett hazai és külföldi tudományos megnyilvánulásokon, és szakmai folyóiratokban és tanulmánykötetekben több tanulmányt tettek közzé. Mindezek mellett a tapasztalt kutatók elsősorban – de nem csak – a pályakezdő fiataloknak szakmai tanácsadást nyújtottak.

Fiókegyesületi titkár Simon Zsolt.

Kutatóműhelyek

Korábban már jeleztük, hogy egyesületünk folyamatosan támogat olyan tudományos műhelyeket, amelyek tevékenysége összhangban van az EME célkitűzéseivel. Székházunkban továbbra is helyet adtunk a romániai magyar régészek reprezentatív szervezeteként számon tartott Pósta Béla Egyesületnek, amely a történeti, művelődéstörténeti, régészeti, településtörténeti kérdések kutatását és az erre irányuló tevékenységek támogatását, a műemléki és muzeális értékek kutatását és megóvását, valamint az egyetemi szintű régészeti képzés és történelemoktatás segítségét tekinti fő feladatának.

A **Pósta Béla Egyesület** keretében zajló tevékenységek szervesen hozzájárulnak az erdélyi magyar tudományosság kiszélesítéséhez. Az egyesület állandó kiemelt együttműködő partnere az Erdélyi Múzeum-Egyesület. A két intézmény közös, hosszú távú projektekben vesz részt, ugyanakkor kutatópontot tart fent, amelynek az Erdélyi Múzeum-Egyesület biztosít helyet. Az egyesület szervezésében a 2017-es évben tovább folytatódtak a Nagykároly-Bobáld tellen, illetve a mikházai római katonai táborban zajló régészeti feltárások (Molnár Zsolt és Pánczél Szilamér vezetésével). Az év során számos gyakorlati foglalkozás folyt a régészeti anyagismeret, régészeti dokumentáció készítés, valamint a régészeti anyagismeret és feldolgozás terén. Ismételten sor került a Pósta Béla Szakkollégium keretében folyó hallgatói képzésekre, terepkutatásokra is. Az egyesület tanulmányutakat szervezett, és tapasztalatcseréken való részvételi lehetőségeket teremtett a Babeş–Bolyai Tudományegyetem hallgatóinak, illetve bővítette az egyetemi oktatást segítő kézikönyvtár állományát. A 2017-es évben is sor került a régészeti tárgyú – vendégelőadók által tartott – előadássorozat megszervezésére. A Bethlen Gábor Alap, a Communitas Alapítvány és a Romániai Kulturális Örökség és Kutatási Minisztérium, a Szatmár Megyei Tanács, Nagykárolyi Városi Tanács támogatásának köszönhetően az erdélyi térség társadalomrégészeti kutatását célzó programjait 2017-ben is sikeresen megvalósította. 2017-ben az Erdélyi Múzeum-Egyesülettel és az Entz Géza Alapítvánnyal közösen sor került a Dolgozatok az Erdélyi Múzeum Érem- és Régiséggyűjtéséről IX. kötetének (Új sorozat) kiadására.

Vezetősége: Bajusz István elnök, Molnár Zsolt ügyvezető elnök.

Az EME programjai

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület stratégiai céljainak megvalósítása érdekében 2017-ben a következő hosszú távú programokat működtette:

I. Kutatóintézetünk, kutatási programjaink

Szerencsés, ha egy intézmény, folyamatosan visszacsatolja aktuális tevékenységét azokhoz, akik megálmodták, alapították és életre hívták. Az EME Kutatóintézetének születésénél olyan tudós fők bábáskodtak, mint a magyar és román tudományosság által egyaránt elismert és nagyra becsült Jakó Zsigmond professzor, az Erdéllyel kapcsolatos kutatások jeles Kárpát-medencei képviselője. A kutatóintézet igazgatói tisztjét ma is az ő kiváló tanítványa, Kovács András művészettörténész, az MTA külső tagja, az EME alelnöke tölti be, ő felügyeli az Intézetben folyó kutatói munka folytonosságát.

A Kutatóintézet legfőbb feladatát – a kezdetektől fogva – az erdélyi magyarság kultúrájához szorosan kapcsolódó történeti és nyelvészeti források feltárása, feldolgozása és közreadása képezte. A főállású tudományos munkatársak tevékenysége ma is ezeket a stratégiai tudományterületekre összpontosít, a történettudomány, a nyelvészet

és irodalomtörténet, valamint az eszmetörténet diszciplináinak fontos részterületeit kutatva.

Akárcsak az elmúlt években, a történész kollégák 2017-ben is folytatták azt a nagy-szabású munkát, amely a közép- és kora újkori Erdély történeti forrásait dolgozza fel és adja közre: az erdélyi fejedelmek királyi könyveinek regesztázását, a kolozsmonostori konvent hiteleshelyi tevékenységének feltárását, az erdélyi káptalan fejedelemség kori jegyzőkönyveinek regesztázását. Nyelvész és irodalomtörténész kollégáink az *Erdélyi magyar szótörténeti tár* kötetének digitalizálásán, egy korszerű digitális helynévtár összeállításán, a 18–19. századi erdélyi kultúrtörténet kapcsolattörténeti vizsgálatán, az Aranka-levelezés sajtó alá rendezésén, valamint a 17–18. századi nemesi íráshasználat összefüggéseinek feltárásán dolgoztak. Filozófus végzettségű kollégánk a 20. századi (magyar) politikai eszmetörténet és politikaelmélet néhány, ma is aktualitással bíró kulcskérdését vizsgálta.

Emellett a természettudományi, műszaki témájú interdiszciplináris, matematikai, agrártudományi és orvostudományi kutatások külső munkatársak tevékenysége révén egészítették ki az intézet feladatkörét, jellegét. A 2017-es évben összesen 22 személy (külső munkatárs) végzett 13 kutatóprojekt keretében időszakos kutatómunkát.

Külön említésre méltó, hogy ezen programok esetében a tudományművelés oktatóműhelyeiről is beszélhetünk, hiszen a kutatások egyetemi oktatók irányítása mellett, de fiatal kutatók bevonásával folytak/folynak, elősegítve ezzel az egyetemi kutatómunkát egyfelől, a szakosztályi kutatómunkát másfelől. Ez a fajta együttműködés tulajdonképpen az EME-t egykor létre hívó szándék egyik fontos elemének beteljesítése is. Kutatási tevékenységet az egyes szakosztályok keretében is végeztek, ezekről a szakosztályi beszámolókból tájékozódhatunk. A külső kutatási megbízások meghatározott időre szólnak. Az időközben lezárult kutatási programok rövid beszámolóit megtekinthetők az EME honlapján.

Az EME Kutatóintézetének három osztálya összefogja a humán- és társadalomtudományi, a műszaki és természettudományi, valamint az orvostudományi és gyógyszerészeti kutatási projekteket. 2017-ben az alábbi kutatási projektek munkálatai folytak:

A) A humán- és társadalomtudományi osztály kutatási projektjei

1. Fejedelemség kori források feltárása és kiadása: Projektvezető: Kovács András ny. egyetemi tanár, igazgató. A kutatás célja Erdély kora újkori történetére vonatkozó források feltárása, kiadása. Keretében a kutatók a következő forrásfeltárási munkákat végzik:

1.1. Az erdélyi királyi könyvek regesztázása és kiadásra való előkészítése.

A fejedelmi kancellárián vezetett királyi könyvek (LibriRegii) a kora újkori Erdély történetének egyik legjelentősebb forráscsoportját alkotják. Történeti forrásértéküket a bennük fellelhető irattípusok változatossága, a fejedelemség kori Erdély társadalmi életének csaknem minden területére kiterjedő adatgazdagsága adja. A forráskiadvány-sorozat korábbi kötetekben is alkalmazott szabályok szerint Bethlen Gábor királyi

könyvei közül a VIII. (1615–1617), XII. (1623–1628) és XV. liber regiusok (1622–1628) [MOL F1: 11, 14, 18.] kivonatai készültek el. Befejezés előtt áll Báthory Gábor 1608–1610 közötti királyi könyveinek a regesztázása is. Kutatók: Fejér Tamás, Pakó László, Szász Anikó.

1.2. A kolozsmonostori konvent fejedelemség kori hiteleshelyi tevékenységének feltárása. E munka célja a fejedelemség kori Erdély egyik jelentős hiteleshelyén vezetett regisztrumok latin nyelvű bejegyzéseinek magyar nyelvű kivonatokban való közzététele, a Jakó Zsigmond által közzétett középkori jegyzőkönyvek sorozatának folytatása. A XVII. század végéig vezetett 27 protocollum időrendbe rendezett kivonatait részletes mutatóval ellátva teszi mindenki számára hozzáférhetővé a kiadvány. Ennek a vállalkozásnak az első kötete az 1576–1590 közötti időszak 865 kivonatát tartalmazza, megjelenése 2018 márciusára várható. Kutató: Bogdándi Zsolt.

1.3. Az erdélyi káptalan fejedelemség kori jegyzőkönyveinek regesztázása és kiadásra való előkészítése. 2016 végén megjelent az Erdélyi Történelmi Adatok sorozatban (ETA VIII. 2.) az erdélyi káptalan jegyzőkönyveinek oklevélregesztáiból készült második kötet. A kötet az 1600–1613 között vezetett jegyzőkönyvi bejegyzések magyar nyelvű kivonatait tartalmazza. A korszakhatárt Báthory Gábor fejedelem halálának időpontja jelentette. A munka következő szakaszát a Bethlen Gábor fejedelem uralkodása alatt (1613–1629) keletkezett jegyzőkönyvek kivonatosítása képezi. Ebből az időszakból származnak Debreceni János, Taracközi Péter, Barkai Ambrus és Bojti Veres Gáspár káptalani levéltárosok jegyzőkönyvei (őrzőhelyük: Magyar Országos Levéltár, levéltári jelzetük MNL OL F2). Minthogy a feldolgozandó levéltári anyag igen tetemes, vélhetőleg két kötetre fognak rúgni a Bethlen Gábor korszakában íródott káptalani jegyzőkönyvek bejegyzéseit feldolgozó regeszták. A kötetek közül terveink szerint az elsőt az 1613–1619-ben kelt bejegyzések, míg a másodikat az 1619–1629 között született oklevelek regesztái fogják képezni. E majdani két kötet közül az első regesztáinak zöme Debreceni János hiteleshelyi levélkereső jegyzőkönyvi bejegyzéseiből fog elkészülni, kisebb részét fogják alkotni a Taracközi Péter requisitor által írott jegyzőkönyv bejegyzéseiből készülő regeszták. A Debreceni János levéltáros által vezetett jegyzőkönyv okleveleinek kivonatosítását elkezdjük, és folyamatosan zajlik.

Kutató: Gálfi Emőke. A kutatás a Magyar Országos Levéltárral együttműködésben zajlik.

1.4. A fejedelmi kancellária működése a Báthoryak korában (1571–1602). E hivatal- és intézménytörténeti kutatás célja a Báthoryak kancelláriája szervezetének és működésének vizsgálata. Az egész korszakra vonatkozó kutatások mellett megvizsgáltuk a fejedelmi kancellária működését Mihály vajda rövid erdélyi uralma idején is. Kutató: Fejér Tamás

1.5. A fejedelmi tábla működése a 16. század második felében. Az intézménytörténeti/jogtörténeti kutatás célja a felsőbíróság kialakulásának, szervezetének és működésének tisztázása, személyzeti adattárának összeállítása. Kutató: Bogdándi Zsolt

1.6. A kolozsvári jogügyigazgatók (direktorok) intézménye és számadásai (1584–1660). A kutatás célja az intézmény szervezetének és működésének vizsgálata, a tisztségviselők hivatali jegyzékének az összeállítása és éves számadásainak a

közzététele. A számadások átírása, a névmutató és a tisztségviselők hivatali jegyzéke elkészült, az intézmény szervezetét és működését bemutató elemzés most készül. Ennek keretében elkészült és nyomdában van az alábbi tanulmány: *A kolozsvári jogügyigazgatók és a városi vagyon védelme (1584–1660)*. Jelenleg a közvadás perek (melyek kezdeményezői a jogügyigazgatók voltak) a város 17. századi bíraskodási gyakorlatában való elterjedésének vizsgálata folyik. Ezt a direktorok hivatali pályáinak, szakmai előmenetelének a feltérképezése követi majd, mely vizsgálat képet adhat a direktori intézmény jellegzetességeiről, a hivatal a városi intézmények rangsorában betöltött helyéről és a direktori tisztség betöltőinek további karrierlehetőségeiről. Kutató: Pakó László

1.7. Gyulafehérvár és a körülötte elterülő uradalom társadalmá (1541–1600) (a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj támogatásával). A kutatás célja az erdélyi fejedelmek székvárosának és a körülötte kialakuló uradalomnak a társadalmi szempontú vizsgálata, különös tekintettel az egyházi javak szekularizációjára és az abból fakadó változásokra. Kutató: Gálfi Emőke

2. Az Erdélyi okmánytár kötetének szerkesztése és Erdély középkori történetének kutatása. (az NKFI 119430. sz. projektjének és a Domus Hungarica ösztöndíj támogatásával) Projektvezető: Jakó Klára. Kutatók: W. Kovács András, Hegyi Géza. A projekt keretében a következő kutatások zajlanak:

2.1. Az Erdélyi okmánytár V. kötetének szerkesztése. Az Erdélyi okmánytár célja az Erdély történetére vonatkozó középkori (1542 előtti) nem elbeszélő források (oklevelek, misszilislek, számadások stb.) teljességre törekvő összegyűjtése, kritikai vizsgálata és közzététele magyar nyelvű regesztákban. A sorozatot néhai Jakó Zsigmond (1916–2008) professzor kezdeményezte, aki az 1400-ig terjedő okleveles anyag zömét fel is dolgozta. A V–VI. kötet szerkesztése így az ő kéziratának gépbe vitelét, ellenőrzését, egységesítését, kiegészítését, illetve mutatókkal való ellátását jelenti. Mostanra az V. kötet (1373–1389) Jakó-féle regesztáinak begépelése megtörtént, az ellenőrzés és kiegészítés folyamatban van.

2.2. Az Erdélyi okmánytár szerkesztéséhez kapcsolódó segédletek összeállítás. Az okmánytár átfogó jellege csak szerzteágazó könyvtári és levéltári kutatások révén biztosítható. Ennek fő területei: *a)* a szórványközlések összegyűjtése, tematikus bibliográfiák összeállítása; *b)* a kutatás előtt eddig ismeretlen oklevelek feltárása, lefényképezése romániai levéltárakban; *c)* pótlások az *Erdélyi okmánytár* megjelent kötetieihöz.

2.3. Erdély középkori történetéhez kapcsolódó alap kutatások, elsősorban archontológiai táblázatok, genealógiai táblák, prozopográfiai adattárak, térképek készítése. Folyamatban van: *a)* az erdélyi középkori megyei hatóságok működésének kutatása; *b)* az erdélyi püspökség és káptalan középkori archontológiájának, illetve személyzeti adattárának az összeállítása; *c)* az egyházi tized adminisztrálásának feltárása a középkori erdélyi egyházmegyében.

3. 18–19. századi kapcsolattörténeti kutatások. Aranka György levelezésének sajtó alá rendezése. A projekt célja Erdély 18–19. századi kultúrtörténetének több szempontú feltárása. Erdély történetét a korábbiakban csupán egy kitüntetett

náció szemszögéből vizsgálták. Az itt élő népek (magyarok, székelyek, szászok, románok) kultúrájának párhuzamos vizsgálata lehetővé teszi egy árnyaltabb kép megrajzolását. Hosszú távú cél tehát egy nem nemzetközpontú kultúrtörténet feltárása. A kutatás a BBTE Magyar Irodalomtudományi Tanszék, az MTA Irodalomtudományi Intézet, az ELTE, a Szegedi Tudományegyetem, a Bécsi Tudományegyetem közös együttműködésével folyik. Egyéni kutató: Biró Annamária.

4. Az Erdélyi magyar szótörténeti tár kötetének digitalizálása. A Tár kötetének szerkesztése mellett néhány éve célul tűztük ki a teljes sorozat korszerű digitalizálását, amely korrektúrázás, aktualizálás után kerül az EDA-ba. A végső cél a teljes körű digitalizálás után olyan adatbázis létrehozása, mely újabb, elsősorban különböző nyelvészeti kutatások elvégzését teszi lehetővé. A digitális korrektúra elvégzése teszi lehetővé a kétrétegű pdf formátum létrehozását, így a szöveg másolás után is hibátlan marad. Ez egy rendkívül aprólékos munka, az EME két kutatója végzi, jelenleg az V. kötet javítása zajlik, tervezzük a további kötetek digitalizálását is. Kutatók: Tamás Csilla és András Zselyke.

5. Mai erdélyi magyar digitális helynévtár. Új együttműködés jött létre 2014 tavaszán a Debreceni Egyetem Nyelvtudományi Tanszékének onomasztikai részlegével. 2015 őszén egy Síkfőkúton rendezett konferencia alkalmával az együttműködést kiterjesztettük több magyarországi egyetemre, valamint a Nyelvstratégiai Intézetre is. Ennek a megállapodásnak értelmében a Magyar Digitális Helynévtár Magyar Nemzeti Helynévtárrá alakult, ennek fényében az EME a Szabó T. Attila által megkezdett, majd az ún. kolozsvári iskola tagjai által folytatott erdélyi történeti és élőnyelvi helynévkutatás aktualizálását, mai magyar helynévkatalógus (magyarázatokkal együtt) összeállítását tűzte ki célul. Aranyos vidékének helynevei kerülnek rövidesen az adattárba, ebből kiadvány is készül, melyet egy új sorozat (Erdélyi Magyar Helynévtár) első köteteként üdvözölhetünk. Kutatók: Tamás Csilla és András Zselyke. Külső munkatárs: Murádin László.

6. A kortárs politikai eszmetörténeti kutatások szemléleti keretét, ahogy eddig is, a politikai tér módosulásai képezték. Ezen belül a politikai szabadság lehetőség feltételei, a kortárs politikai problémák (migráció, nemzetállam vs. kisebbségi érdekérvényesítés) valamint a képviselői demokrácia halmozódó deficitje voltak a kiemelt témák. Tovább részletezve, az elmúlt évi rész kutatás, a bibói életmű aktualitásának újragondolása mellett a politikai tekintély problémakörére összpontosított. Egyéni kutató: Ilyés Szilárd-Zoltán.

7. 17–18. századi erdélyi személyes források kutatása. A projekt célja: a 17–18. századi erdélyi emlékirat-irodalom és missziliék kutatása. A 17–18. századi Erdélyben majd minden nemesi családban születtek naplók, emlékiratok, igen gazdag misszili-sanyag maradt fenn, kutatóink egy-egy családra vagy személyre összpontosítva tárják fel és értelmezik e forrásokat.

7.1. Székely László: Élete... s ez idők alatt lött világi viszontagságainak leírása című emlékiratának átírása és kiadásra való előkészítése. Kutató: Fehér Andrea.

7.2. Nemesi íráshasználat a XVII–XVIII. századi Erdélyben. A kutatás célja az íráshasználat különböző formáinak, az írás mindennapi életben betöltött szerepének a vizsgálata nemesi családok levéltári forrásai alapján, különös tekintettel a női levelezésekre és a női íráshasználat problémáira. Kutató: Papp Kinga.

8. Irodalmi és színháztudományi kutatások. Projektvezető: Egyed Emese egyetemi tanár. A kutatások célja elsősorban az Erdélyi Múzeum anyagának módszeres feltárása (kéziratok szépirodalom), értelmezése, publikálása, az EME gyűjtőlevéltárába bekerült anyagoknak a tudományosság és a képzés-nevelés céljaira történő felhasználása, az erdélyi magyarság irodalmi, színházi, neveléstörténeti hagyományainak az európai kultúrával való szakszerű összekapcsolása, kutatói utánpótlás biztosítása.

A kutatás megvalósításához a következő intézetekkel működnek együtt: SIHCTOB (Société Internationale d'Histoire Comparée du Théâtre, de l'Opéra et du Ballet), MTA Irodalomtudományi Intézet, Nemzetközi Magyarágtudományi Társaság, a XVIII. század kutatóit tömörítő nemzetközi egyesületek (Société Internationale d'Étude du XVIIIe siècle, illetőleg nemzetközi munkacsoport a XVIII. század kutatásáért), a KAB, egyetemi kutatócsoportok (BBTE, Partiumi KE, Sapientia EMTE, ELTE, Szegedi Tudományegyetem, Debreceni Egyetem, Veszprémi Egyetem, Nyugat-Magyarországi Egyetem Savaria Központ), továbbá a kolozsvári Georgius Aranka Egyesület, az EMKE, az Interkulturális-THÉ Egyesület.

A projekt keretében az alábbi kutatás valósult meg:

8.1. A műveltségszerzés és tudányszervezés változatai a 18–19. századi Erdélyben célja kéziratok és nyomtatott anyagok feltárása koherens filológiai és művelődéstörténeti módszerekkel, középpontban az egyházi és a házi oktatás rendszerével, az akadémiai mozgalmak változataival, irodalom-, nyelv- és művelődéstörténeti szempontok szerint. A kutatócsoport összetétele Boér Máté, Csata Adél, Rácz Emese és a kutatásvezető Egyed Emese.

9. Magyar nyelvi vonatkozások 19. század eleji román szótárakban. 19. század eleji román szótárak, szótárjellegű nyomtatványok, kéziratok szójegyzékek magyar nyelvi anyagának feldolgozása. A szóanyagban megállapítható esetleges eltérések okának, mennyiségének és minőségének megállapítása; korrelációk, eltérések.

Projektvezető: Vremir Lilla Márta.

10. Az Erdélyi Múzeum folyóirat 1897–1905 közötti számainak feldolgozása, metaadatolása c. projekt keretében az online kötetek eredményesebb felhasználása érdekében a tanulmányokat tárgyszavakkal és egyéb ismertető adatokkal láttuk el. Erre azért volt szükség, mert az internetes kereséskor nemcsak a konkrét címek, hanem téma alapján is letapogathatják ezeket a különböző külső keresőmotorok vagy akár az Adattár belső keresője. Mindezzel kutathatóságuk is egyszerűbb lett. A munka az adattár belső, adminisztrációs felületén folyt, a tanulmányok átolvasása után került sor azok adatlapjainak kitöltésére a megfelelő tartalmakkal. Projektvezető: Papp Kinga.

11. Az erdélyi jogtudomány fejlődése 1940–1944 között (oktatás-kutatás-tudományterjesztés). Hiánypótló tudománytörténeti feltárás az erdélyi jogtudomány fejlődéséről az egyetemi oktatói és kutatói munka, a tudománynépszerűsítés korabeli

hasznosításának módozatai, illetve a hallgatói névsorok rekonstruálása révén. Projektvezető: Kokoly Zsolt

12. Okos múzeum mindenkinek. A projekt célja egy interaktív és smart múzeum kialakítása. Interaktív, összefoglaló, kiterjesztett kiállítások létrehozásának támogatása, több múzeumban párhuzamosan történő tárlatvezetés, interaktív kommunikációval. Projektvezető: Avornicului Mihai-Constantin.

B) A természettudományi és műszaki osztály kutatási projektjei

1. Műszaki és kulturális örökségvédelem Erdélyben. Projektvezető: Bitay Enikő egyetemi docens. A projekt célja a műszaki és kulturális örökség feltárása, tanulmányozása és védelme Erdélyben. Kulturális örökségünk anyagi összetevőinek tudományos vizsgálata. A projektet az alábbi kutatások alkotják:

1.1. Technika- és ipartörténeti kutatások Erdélyben. Kutatásvezető: Márton László ny. kutatómérnök. A kutatás célja technikai örökségünk felkutatása, működőképessé tétele, megőrzése, kulturális örökségünkbe való integrálása, valamint a térség kulturális és turisztikai fejlesztése. Jelen kutatás témája: Székelyföld technikatörténete, a békés alkotás évszázadainak, a műszaki fejlődés éveinek kutatása. Kerámiatechnika, bányászat, kohászat, fafeldolgozás, bőr-, gyapjúfeldolgozás, malomipar, fémműveség, vegyipar, üvegyártás, járműipar, vasútépítés néhány témakör (fejezet), melyek kutatására, feldolgozására állt össze a kutatócsapat különböző szakterületekről. Kutatók: a Műszaki Tudományok Szakosztály technikatörténeti szakcsoportja.

1.2. Műszaki egyéniségek Erdélyben a XIX–XX. században. A műszaki tudományok egyéniségeinek és hagyatékainak kutatása Erdélyben a még fellelhető hagyaték gyűjtésére, digitalizálására és feldolgozására irányul. Középpontjában Martin Lajos műszaki hagyatékának elemzése, életének és munkásságának feldolgozása áll. Projektvezető: Bitay Enikő egyetemi docens.

1.3. Kulturális források felkutatása a vidékfejlesztés érdekében. A kutatás célja felmérni Erdély magyarlakta (szórvány)településeinek társadalmi, kulturális értékeit a vidék fejlesztése érdekében. Kutatásvezető: Talpas János egyetemi adjunktus.

1.3.1 A kolozsvári Szent Mihály-templom turisztikai értékesítése. A kutatás célja: a torony turisztikai látogathatóságának elemzése s az attrakciók növelése. Projektvezető: Talpas János

1.4. Iparrégészeti, archeometallurgiai és archeometriai kutatások. Kutatásvezető: Veres Erzsébet ny. egyetemi adjunktus. A kutatás célja elsősorban a Marosvécsről, Mikházáról és Felsőrépáról származó, ásatások során előkerült római kori vassalak leletek archeometriai vizsgálata. Az eredmények közös, anyagtudományi, geológiai, régészeti (történész) értékelése jelentős új eredményekkel egészíti ki a műszaki örökségünkkel kapcsolatos ismereteinket.

1.4.1. A vas archeometallurgiája. A mikházi castrum és a szomszédos vicus területéről származó vassalakleletek összehasonlító vizsgálata. A római katonai és civil műhelyekből származó salakhulladék hasonlósága vagy esetleges eltérései a régészet számára fontos adalék a felhasznált nyersvas származása és megmunkálása

tekintetében. Mikháza (Călugăreni) az a katonailag jelentős pontja a római *limes* Keleti-Kárpátokon belül húzódó szakaszának, ahonnan a kapcsolódó limeskutatás eddigi helyszínei közül a vasművességhez kapcsolódó leggazdagabb lelet (salaklelet is) előkerült. Mivel eddig kohót, kovácsműhelyt nem találtak, a salak származhat akár import vasbucák feldolgozásából vagy import vastárgyak javításából-alakításából is. Az is feltételezhető, hogy a civil műhelyekben a használhatatlanná vált vasfegyvereket a polgári élet számára hasznos szerszámokká dolgozták fel. A kérdés tisztázásának elősegítésére kitűzött célunk a castrum és a vicus területéről származó vassalakminták elemi összetételének vizsgálata (XRF, ICP) és ásványtani-szerkezeti jellemzése (optikai mikroszkópos, FTIR, XRD). Kutatók: Bitay Enikő, Veress Erzsébet, Kacsó Irén, Pánczél Szilámér. Együttműködő intézmények: a Sapientia EMTE, a kolozsvári INCDTIM, a Maros Megyei Múzeum.

2. Környezeti radioaktivitás.

2.1. Természetes építőanyagok radioaktivitásának vizsgálata. A kutatás célja a lakások építésénél használt természetes építőanyagok radioaktivitásának vizsgálata. Célkitűzésünk a 226-Ra, 232-Th és 40-K izotópok fajlagos aktivitásának vizsgálata ezekben az anyagokban. Projektvezető: Szacsvai Kinga

3. Őslénytani kutatások. Egyéni kutató: Vremir Mátyás. A kutatás célja az újonnan feltárt leletek alapján bizonyítani az európai és az ázsiai-amerikai fauna közötti kapcsolatot, amely a faunisztikus elemek aktív cseréjét sugallja.

3.1. Kelet-Közép-Európa legkorábbi emlősleletei – a kogaionida multituberculáták (Allotheria) evolúciójának kezdetei célja, bemutatni az erdélyi medence endemikus felső krétakorú primitív ősemlős faunáját, evolúciós történetét, rendszertani hovatartozását és rétegtani elterjedését, kutatásaink legújabb eredményeinek tükrében. Projektvezető: Vremir Mátyás. Kutató: Csiki Száva

4. Matematikai és informatikai kutatások. Folytonos optimalizálás és alkalmazási kutatások. Projektvezető: Darvay Zsolt egyetemi adjunktus. A gazdasági, mérnöki vagy más jellegű gyakorlati feladatoknak széles köre vezethető vissza az operációkutatás területén vizsgált optimalizálási problémákra. A kutatás az útkövető algoritmusok körére vonatkozik. A távlati cél az, hogy egy olyan bonyolult szoftverrendszert dolgozzunk ki, amely lehetőséget teremt az egyes algoritmusok összehasonlítására is. A projekt keretében az alábbi kutatás valósult meg:

4.1. Belsőpontos algoritmusok polinomialitása. A projekt keretében a lineáris, illetve nemlineáris optimalizálási feladatok megoldására koncentráltunk. Azoknak a belsőpontos módszereknek az elméleti bonyolultságát vizsgáljuk, amelyek alkalmazásuk ezeknek a feladatoknak a megoldására. Projektvezető: Darvay Zsolt

Kutatók: Feldman Dániel-Zoltán, Márk Gizella Noémi, Sándor Annamária, Takács Petra-Renáta és Darvay Zsolt

5. Agrártudományi kutatások

5.1. A talajtakarás hatásának vizsgálata bazsalikomállományban célja az erdélyi kisüzemi bazsalikomtermesztők körében alkalmazható alternatív

termesztéstechnológiai lehetőségek vizsgálata, a környezetkímélés, a minőségi áru-termék előállítás és a fenntartható gazdálkodás érdekében. Projektvezető: Nyárádi Imre-István

C) Az Orvos- és Gyógyszerésztudományi Osztály kutatási projektje

1. Az orvosi biotechnológia magyar nyelvű képzésének fejlesztése. Jelen projekt fő célja, hogy a magyar nyelvű orvosi biotechnológia mesterképzésének fejlesztését valósítaná meg oktatási anyagok összeállítása révén, valamint magyar nyelvű szemléltető eszközök révén. Projektvezető: Sipos Emese

Kutatási eredmények, illetve várható eredmények

A kutatóintézet belső munkatársainak megjelent, illetve előkészületben levő kötetei:

Erdélyi okmánytár. V. 1373–1389. (Jakó Zsigmond kéziratát szerkesztette és kiegészítette Hegyi Géza és W. Kovács András);

Székely László önéletrajza (munkacím) (Fehér Andrea);

Bartha Katalin Ágnes, Biró Annamária, Demeter Zsuzsa, Tar Gabriella-Nóra (szerk): *Hortus amicorum*;

Az erdélyi fejedelmek királyi könyvei. II. 1606–1608. (Erdélyi Történelmi Adatok VII. 4–5.) VII/4., Bocskai István királyi könyve 1606; VII/5. Rákóczi Zsigmond királyi könyve 1607–1608. (Fejér Tamás, Szász Anikó, Pakó László);

Az erdélyi fejedelmek királyi könyvei. III. 1608–1610. (Erdélyi Történelmi Adatok VII. 6.) Báthory Gábor királyi könyvei 1608–1610. (Fejér Tamás, Szász Anikó, Pakó László);

Bűnüldözés és a városi vagyon gyarapítása. A kolozsvári jogügyigazgatók tevékenysége és számadásai (1584–1660) (Pakó László);

A kolozsmonostori konvent fejedelemség kori jegyzőkönyvei (1326–1590) I. (Bogdándi Zsolt);

Erdélyi magyar helynévtár I. Aranyos vidékének helynevei. (András Zselyke, Tamás Csilla);

Egy zsupcsági népi költő élete és munkái (munkacím) (Tamás Csilla);

Aranka György levelezése (Biró Annamária).

Nem mehetünk el szó nélkül amellett, hogy több fontos kutatási projekt – mint például az Aranka György-levelezés sajtó alá rendezése, vagy az 1541–1602 közé eső fejedelemség kora archontológiájának összeállítása – olyan egyéni kutatómunkák tárgyai, amelyeket belső munkatársaink az MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíjának támogatásával az EME intézményes keretein belül folytatnak. Ezek a projektek az MTA és az EME termékeny együttműködésének az eredményei. Az elmúlt időszakban belső munkatársaink közül öten (Biró Annamária, Bogdándi Zsolt, Fejér Tamás, Gálfi Emőke és Szász Anikó) részesültek az említett posztdoktori ösztöndíjban.

Arany János fiatal kutatói díjjal tüntették ki Papp Kinga irodalmárt, az EME tudományos munkatársát 2017. május 10-én a Magyar Tudományos Akadémia 188.

közgyűlésén a Külső tagok fórumán, eredményes, sikeres kutatásáért, valamint azért is, hogy „a felsőoktatásban is szerepet vállal, s önzetlenül és folyamatosan részt vesz az EME Kutatóintézetének és Kiadójának tudományos értékeket gyarapító tevékenységében”³.

2017-ben belső tudományos munkatársaink összesen 36 tanulmányt, 2 könyvet, 3 lektori véleményt, 2 könyvismertetőt és interjút, 5 recenziót jelentettek meg, 13 előadást tartottak, 12 tudományos kiadványt szerkesztettek, 11 kiadványt korrektúráztak, 5 tudományos rendezvényt szerveztek, 9 kutató végez oktatói tevékenységet a BBTE különböző intézetei keretében (előadás + szeminárium).

Az intézet külső munkatársai tudományos eredményeiket nyomtatott formában az EME kiadványaiban, tanulmánykötetekben, esetenként önálló kötetek részeként mutatták be, de számos esetben ezek a kutatási eredmények konferenciákon, az EME vagy más tudományos intézmények által szervezett szakmai fórumokon vagy éppen a szakosztályi rendezvényeken kerültek a szakmai közönség színe elé, ezáltal hozzájárulva intézményünk tudományos eredményeinek gyarapításához. A reáltudományok, illetve interdiszciplináris kutatási eredményei a *Műszaki Tudományos Közlemények* sorozat évente megjelenő két számában jelennek meg folyamatosan, illetve nemzetközi fórumokon is terjesztik s teszik közzé.

A külső kutatók munkájáról összegző beszámolójára, konkrét eredményeinek bemutatására nem szoktunk vállalkozni, hiszen van olyan kutatás, amely csupán egy évre szól, s eredményeinek publikálására nem abban az évben kerül sor, a kutatások szerteágazó témáit nehezebb összefogni egy csokorba, a megvalósításukról, eredményeikről a kutatásvezetők beszámolóit amúgy is megtalálhatók az EME honlapján, ahova folyamatosan feltesszük a lezárt kutatások beszámolóit. Azonban nem mehetünk el szó nélkül a külső kutatók eredményes munkája mellett. A foglalkoztatásukhoz szükséges optimális anyagi bázis (honorárium, saját laboratórium, műszerek) hiányában az EME Kutatóintézetének keretében létrehozott, folyamatosan és azóta is jól működő Természettudományi és műszaki osztály, valamint az Orvos- és gyógyszerésztudományi osztály az elmúlt év során folytatta az Osztályok külső munkatársai által indított és megvalósított kutatási programjait. Munkájuk révén nagymértékben hozzájárulnak az EME sokoldalú tudományos intézményként való láttatásához, növelve az ott folyó tudományos munka elismertségét. Csupán néhány példával szemléltetjük mindezt.

Vremmir Mátyás 2010-től az Erdélyi Múzeum-Egyesület egyéni kutatójaként vezet **geológiai, rétegtani és őslénytani kutatásokat** az Erdélyi-medence délnyugati régiójában. Ugyanakkor őslénytani feltárást vezet a bajorországi Solnhof-medence aktív kőbányák által veszélyeztetett lelőhelyein, illetve számos mentőásátást vezetett a Krim félsziget magashegységeiben. Kutatásainak eredményeit rangos nemzetközi lapokban tette közzé (PNAS, AMNH Science, Cretaceous Research, Quaternary Research,

3 Forrás: http://mta.hu/data/dokumentumok/magyar_tudomanyosság_kulfoldon/tud_magy_2017_PRESS.pdf

Naturwissenschaften stb.).⁴ Csupán a múlt évben összesen öt előadást tartott az EME színeiben: kettőt augusztusban Münchenben (Németország), szeptemberben Bukarestben és októberben Caparicában (Portugália), valamint novemberben Kolozsváron (MTNE plenáris előadás).⁵ 2017-ben újabb publikációja jelent meg az Amerikai Múzeum folyóiratában (American Museum Novitates Number 3884:1–36).⁶

A 2009 óta folyó **arheometriai és arheometallurgiai interdiszciplináris csoportos kutatás** eredményeiről folyamatosan közzöltünk, a múlt évben igyekeztünk mindezek eredményeit nemzetközi folyóiratokban is közzétenni, a vassalakok kutatási eredményeiről (*Spectrochimica Acta Part B: Atomic Spectroscopy*), illetve a kerámialeletek kutatási eredményeiről (*Studia Universitatis Babes-Bolyai Chemia*)⁷.

A mérnöki hivatás hitvallása: a kutatás, tervezés és a gyakorlati kivitelezés összefonódása, szimbiózisa. Ez volt a műszaki jellegű kutatások, a technikatörténeti csoportos kutatások 2006 óta végzett tevékenységének vezérfonala. **Technikatörténeti kutatásaink** eredményeit a harangok, toronyórák, napórák, vízenergiát hasznosító szerkezetek terén tucatnyi tanulmánykötet jelzi. Kutatásaink eredményeinek hasznosítása, gyakorlatba ültetése mindennél jobban igazolja, hogy ezeknek értelme volt. Csupán néhány kézzel fogható példát említünk: a mohácsi vízimalom és a taposómalom kivitelezési terveinek elkészítése és a két szerkezet gyakorlati megvalósítása, a ploiești-i Óramúzeumnak készített napóra, a magyargyerőmonostori, több évszázados toronyóra rehabilitációja és bevonása a település turisztikai vonzerejének növelésébe hírnevet, elismerést hozott az EME-nek. Végül 2017-ben a bajai hajómalom megtervezése és megépítése. Kiemeljük, hogy az említett taposómalom egyedülálló Európa-szerte, a bajai hajómalomnak nincs párja a Dunán, forrásvidékétől a deltáig.

Az elmúlt évben az Orvos- és gyógyszerésztudományi osztály kutatási témája kiemeltan az oktatás fejlesztésére összpontosított, nevezetesen a magyar nyelven megvalósuló alapképzéshez és mesterképzéshez szükséges didaktikai anyagok összeállítását segítve. Ugyanúgy beszélhetünk a környezettudományi, matematika-informatikai, közgazdaságtudományi, agrártudományi stb. hatékony eredményeiről, melyek munkálataiban fellelhetők a fiatal kutatók, egyetemi hallgatók, az utánpótlást erősítő s kutatási munkára serkentő hatásukkal is kitűnve.

Intézetünk a benne folyó kutatómunkát más tudományos műhelyekkel és intézményekkel kötött együttműködési megállapodásokkal is elősegíti, hiszen gyakran a partnerintézetek gondozzák a kutatót és feldolgozásra váró iratokat, jegyzőkönyveket, levéltári forrásokat. Ilyen értelemben partneri viszonyban állunk a MNL Országos Levéltárával, az MTA számos kutatóintézetével. Példaként gyakran felhozzuk, hogy

4 http://www.eme.ro/servlet/eme/template/mtne%2CEMETudNap2017_plVremir.vm/action/PMenuAction/clickedmenuid/EMETudNap2017_plVremir/eventssubmit_doclick/null

5 http://www.palmuc.de/bspvg/images/Zitteliana_Tagung/zitteliana_91_online.pdf p. 29, 94.
http://geology.uaic.ro/daniel.tabara/publications/Volum%20abstracte_2017.pdf; http://eventos.fct.unl.pt/dinoeggs/files/abstract_book.pdf p. 41.

6 <http://www.bioone.org/doi/abs/10.1206/3884.1>

7 http://chem.ubbcluj.ro/~studiachemia/issues/chemia2017_4/tom1/13Bitay_155_171.pdf

az MTA BTK Történettudományi Intézetével ápoltszoros kapcsolatunk közös kiadványbemutatókban és közösen szervezett szakmai fórumok formájában ölt testet.

Kutatási programjaink támogatói: Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., Magyar Tudományos Akadémia, MTA Domus szülőföldi ösztöndíj pályázat, Nemzeti Kulturális Alap, EME Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztály, EME Műszaki Tudományok Szakosztály.

II. Tudományos könyvtár és adattár működtetése, fejlesztése. Információs és Dokumentációs Központ

A **Rhédey-házban** levő központi könyvtárunk állományát lexikonok, szótárak, bibliográfiák, repertóriumok, magyar nyelv- és irodalomtudomány, társadalomtudományok, természettudományok, műszaki tudományok, valamint szakfolyóiratok gyűjteményei alkotják. Itt található Kolozsvár egyik legteljesebb kódex hasonmás kiadás gyűjteménye is. CD és DVD gyűjteményünk az oktatást szolgáló anyagokból áll (repertóriumok, adatbázisok szótárak és egyéb segédeszközök), ezeket az olvasóteremben lévő, az olvasók számára fölállított számítógépeken lehet konzultálni. Ugyancsak ide kerülnek kurrens folyóirataink, amelyeknek egy részét – összegyűjtve az egy évben megjelent számokat – továbbküldjük könyvtárainkba.

Központi könyvtárunkat 2017-ben 348 regisztrált olvasó használta. A Rhédey-ház ezen kívül rendszeresen látogatják az EME kiadványai iránt érdeklődők is.

2017 júniusában kiadványainkkal részt vettünk a Kolozsvári Ünnepi Könyvhéten, ahol az EME kiadványai igen nagy érdeklődésnek örvendtek, augusztusban pedig a Kolozsvári Magyar Napok rendezvénysorozatán.

Gyűjteménykezelés és fejlesztés

Az elmúlt év során 750 könyvet és folyóiratot vettünk leltárba, melyek adományok, hagyatékok, cserekapcsolatok, valamint vásárlás által kerültek az EME tulajdonába. Itt is nagy gondot okoz az egyre nagyobb számban megjelenő kiadványok raktározása.

2017 nyarán sor került a Rhédey-házban működő könyvtárterem mennyezetének megerősítésére, mely időre munkatársaink közreműködésével az ott található könyvállományt portalánítottuk, dobozoltuk.

Mihály Zoltán geológus eocén kori rákköveket adományozott Egyesületünknek, ezzel bővítve paleontológiai gyűjteményünket.

Központi könyvtárunk látja el az EME kiadványainak terjesztésével járó feladatokat is (árusítás, forgalmazás, raktározás stb.), a tiszteletpéldányok és az előfizetett kiadványok kiosztását, a bel- és külföldi cserekapcsolatok lebonyolítását és a kötelezpéldányok elküldését. 2017 folyamán az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadványaiból 1726 kötetet ajándékoztunk vagy tiszteletpéldányként adtunk át különböző intézményeknek, iskoláknak és vendég-előadóknak, valamint a szerzőknek. Cserepartnereinknek 876 kiadványt postáztunk, adtunk át személyesen vagy megbízott személy által.

Ebben az évben 48 személy fizetett elő az Erdélyi Múzeum folyóiratra, melynek mind a négy számát átvehették postai küldeményként vagy székházunkban személyesen.

Legfontosabb cserepartnereink: Román Nemzeti Könyvtár (Bukarest), Sapientia EMTE, Lucian Blaga Központi Egyetemi Könyvtár (Kolozsvár), Octavian Goga Megyei Könyvtár (Kolozsvár), Eugen Todoran Központi Egyetemi Könyvtár (Temesvár), Mihai Eminescu Központi Egyetemi Könyvtár (Jászvásár), Román Tudományos Akadémia Kolozsvári Könyvtára, Román Akadémia George Barițiu Történettudományi Intézete (Kolozsvár), Bolyai Társaság, Jakabffy Elemér Alapítvány, Kriza János Néprajzi Társaság, Entz Géza Alapítvány, Erdélyi Unitárius Egyház (Kolozsvár), Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság, Csíki Székely Múzeum, Haáz Rezső Múzeum (Székelyudvarhely), Incze László Céhtörténeti Múzeum (Kézdivásárhely), Archiv und Bibliothek der Honterusgemeinde (Brassó), Muzeul Banatului Montan (Resicabánya), Nemzeti Kisebbségkutató Intézet (Kolozsvár), Székely Nemzeti Múzeum (Sepsiszentgyörgy), Maros Megyei Múzeum (Marosvásárhely), Muzeul Banatului (Temesvár), Protestáns Teológiai Intézet (Kolozsvár), Szabó T. Attila Nyelvi Intézet (Kolozsvár), Szatmár Megyei Múzeum, a Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Társaság (Nagyvárad), Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület, Országos Széchényi Könyvtár, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézete, Magyar Országos Levéltár, Magyar Nemzeti Múzeum, Magyar Néprajzi Társaság, Magyar Mezőgazdasági Múzeum, Debreceni Egyetem Könyvtára, ELTE Egyetemi Könyvtár, ELTE BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet Könyvtára, ELTE Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszék, Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Szegedi Tudományegyetem Könyvtára, a Szegedi Középkorász Műhely, METEM, Pro Hungaris Alapítvány, Jósa András Múzeum (Nyíregyháza), a nyíregyházi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület, Szabadtéri Néprajzi Múzeum (Szentendre), Pannonhalmi Főapátság, GWZO Leipzig, Münchener Magyar Intézet, Südost-Institut (Regensburg), Haus des Deutschen Ostens, Deutsches Entomologisches Institut, Kassai Polgári Klub, Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum, Körös–Maros Nemzeti Park Igazgatósága, Vas Megyei Múzeum stb.

Magánszemélyek is adományoztak könyvtárunknak: Aniszi Kálmán, Balázs Lajos, Balogh Béla, Bányai Éva, Bélfenyéri Tamás, Boldizsár Zeyk Imre, Csörsz Rumen István, Dánielisz Endre, Derzsi Júlia, Emődi János, Farkas Zoltán, Fazekas Tiborc, Fleisz János, Gaal György, Géczy Róbert, Gidó Attila, Ittész Gábor, Karácsonyi Károly, Kovács Kiss Gyöngy, Kozma Dezső, Lőrinczi Réka, Lupescu Mária, Murádin Jenő, Murádin László, Robert Offner, Pálffy Géza, Péter H. Mária, Péter Mihály, Pintér Márta Zsuzsanna, Elena Dana Prioteasa, Rokalyi József, Romics Imre, Sárándi Tamás, Sas Péter, Szabó József, Tóth Csaba, Vladár Zsuzsa, Zsigmond Ilka. Az adományokat ezúton is köszönjük.

A **Jordáky-házban** (melyben szépirodalom, nyelv- és társadalomtudományok, illetve szakfolyóiratok gyűjteményei találhatóak) működő könyvtárreszlegünk látogatottsága az elmúlt évekhez viszonyítva enyhe visszaesést mutat. A könyvtári szolgáltatást igénybe vevő személyek túlnyomó többségben továbbra is a történelem szakos hallgatók köréből kerülnek ki (ide azonban évről évre kevesebb hallgató jelentkezik),

őket követik a földrajz szakos egyetemi hallgatók. Olvasónaplónkba az év során 1134 bejegyzés található (egyetemi hallgatók, oktatók, valamint kutatók).

Az új online könyvtári katalógusban immár a könyvtárunkban lévő összes kötet fellelhető. Könyvtárunk állománya 2017-ben is folyamatosan bővült, elsősorban Szász Zoltán adományának, Szabó György hagyatékának, illetve az MTA Történettudományi Intézet friss kiadványainak befogadásával. Ennek értelmében a Jordáky-házban található könyvtárrészleg 282 új kötettel bővült. A könyvtárosi munka során 154 új kötetet leltározunk, és 282 kötetet katalogizáltunk.

A **Lőrinci-házban** (Lakatos utca) működő intézet részleg a történelem, művészet-történet, régészet, segédtudományok iránt érdeklődő kutatókat fogadja. A kéziratárban őrzött hagyatékokat, azok jellegéből adódóan, hazai és külföldi néprajzos, történelész (színház- és filmtörténet), nyelvész kollégák kutadják. Változatlanul nagy gondot okoz az egyre gyarapodó anyag raktározása. Az újabban beérkezett könyvadományokat részben már sikerült elhelyezni és a kutatók rendelkezésére bocsátani, egy részüket azonban még dobozolva, feldolgozatlan állapotban tároljuk.

A helyszűke az egyre bővülő kutatói forgalomnak örvendő kéziratári gyűjtemény fejlesztését is akadályozza. A Nemzeti Kulturális Alap támogatásával beszerzett raktári állványzat teljesen megtelt, így a továbbiakban csak kisebb hagyatékok/letétek elhelyezése lehetséges.

Az elmúlt időszakban gyűjteményünk két adomány révén gyarapodott. Imre Lajos református teológiai tanár unokája, Kristó Boróka a kolozsvári magyar egyetem 1945–1947 közötti működésére vonatkozó iratokat adott át, Hegyi Géza közvetítésével, valamint néhai Szabó György irodalomtörténész, klasszika-filológus, műfordító könyvtárának egy része került az EME tulajdonába. Az adományokat ezúton is köszönjük.

III. Az Erdélyi digitális adattár működtetése és fejlesztése

Egyesületünk folyamatosan fenntartja, bővíti az Erdélyi digitális adattárát. A nyílt hozzáférésű intézményi repozitóriumnak három jellegzetes előnye van: egyrészt lehetőséget nyújt a tudományos munkák széles körű megismertetésére (az indexelő rendszerek révén hatékonyan kapcsolják be a digitalizált és feltöltött anyagokat a világ tudományos vérkeringésébe); másrészt segíti, megkönnyíti a kutatók dokumentációs munkáját; s harmadrészt a feltöltött, szellemi értéket jelentő anyagokat biztonságosan tárolja, megőrzi. A digitalizálási programok által igyekszünk online hozzáférhetővé tenni mind az erdélyi tudományos örökséget, gyűjteményeket, régi kiadványainkat, mind a legfrissebb szakirodalmat, kutatási eredményeket és egyesületi rendezvények dokumentumait.

Az EDA 2011-ben épült ki, a DSpace akkori legújabb változatát (1.7.2-est) felhasználva átvette az EME-adattár teljes anyagát, s új külsőt is öltött. A DSpace, a nyílt forrású szoftver azóta újabb s újabb fejlesztéseken ment keresztül, s ma már a 6.2.0 változata a legfrissebb. Hét év után szükségessé vált frissíteni a tudományos tárunk szoftverét,

hiszen az indexelések s keresési felület sem működött már hiba nélkül. Az új változat teszteléseai folynak, s idén márciustól helyezzük üzembe, melynek során a teljes arcukat nem tudjuk megőrizni.

A tudományos adattár kilenc egységből (tárból) áll, folyamatosan bővülve, 2017 év végére 22 000 tételre gyarapodott. Elérhetősége: <http://eda.eme.ro/>. Az elmúlt évben a következő tételeket kerültk az adattárunkba:

Az *Erdélyi Múzeum* folyóiratnak az alábbi kötetei kerültk be az adattárba: 2016/1., 2., 3., 4. kötetek és 2017/1., 2. kötetek (tanulmányokra lebontva), 1900/1–10., 1901/1–10., 1902/1–10., 1904/1–10. kötetek és 1905/1–10. kötetek (tanulmányokra lebontva).

A *Múzeumi Füzetek – Acta Scientiarum Transylvanica* folyóirat következő kötetei kerültk feltöltésre: 2008/16/1 Kémia, 2009–2010/17–18 /3. Kémia, 2011–2012/19–20/3. Kémia, 2013–2014/21–22./3. Kémia, 2015–2016/23–24./3. Kémia, 2017/25/3 Kémia.

Az *Erdélyi magyar szótörténeti tár* V. kötetének feltöltését folytattuk (301–650. old.).

Az *Erdélyi Tudományos Füzetek* sorozat következő köteteivel gyarapodott adattárunk:

276. Gidó Attila: *Oktatási intézményrendszer és diákpopoláció Erdélyben 1918–1948 között*;

277. Hegyi Géza, W. Kovács András (szerk.): *A Szilágyság és a Wesselényi család (14–17. század)*;

278. Dávid Péter: *„Itt van a legvégső oltára Pallásznak”*;

279. Pósta Béla, sajtó alá rendezte: Vincze Zoltán: *Az Erdélyi Nemzeti Múzeum Érem- és Régiségtárának története.*

Az *Emberek és kontextusok* sorozat következő két kötetét tettük digitálisan elérhetővé:

8. Keszeg Vilmos (s.a.r.): *Rontók, gyógyítók, áldozatok*;

9. Vajda András: *Az írás és az írott szó hatalma.*

A *Certamen. Előadások A Magyar Tudomány Napján az Erdélyi Múzeum-Egyesület I. Szakosztályában* sorozat első két kötetét is feltöltöttük.

Online elérhetővé vált a Kölesériana sorozat első kötete: Jakó Zsigmond: *Köleséri Sámuel tudományos levelezése 1709–1732.*

Az *Emlékkönyvek* közül digitálisan elérhetővé vált a következő két kötet:

Benő Attila, Fazakas Emese, Kádár Edit (szerk.): *„...hogyan legyen a víznek lefolyása...”* Köszöntő kötet Szilágyi N. Sándor tiszteletére.

Sipos Gábor (szerk.): *Emlékkönyv Benkő Samu születésének nyolcvanadik évfordulójára (2008).*

A *Romániai Magyar Bibliográfiák* sorozatból a következő köteteket töltöttük fel:

1. Tóth Kálmán, Gábor Dénes: *Romániai magyar könyvkiadás 1944–1949*

2. Szigethy Rudolf, Újvári Mária: *Romániai magyar könyvkiadás 1950–1953*

3. Szigethy Rudolf: *Romániai magyar könyvkiadás 1990–1998*

4. Nagy Mária: *Helikon 1990–2004*

Ezenkívül 10 önálló kötetet is feltöltöttünk az EDA-ba:

Egyed Emese (szerk.): *A látható jelentés*;

Gáll Erwin, Gergely Balázs: *Kolozsvár születése*;
 Kádár Edit, Szilágyi N. Sándor (szerk.): *Analógia és modern nyelveírás*;
 Keszeg Vilmos (szerk.): *Iskolák, iskolamesterek, diákok Erdélyben*;
 Nagy-Tóth Ferenc: *Régi erdélyi szilvák*;
 Nagy Mihály Zoltán, Vincze Gábor (szerk.): *Autonómisták és centralisták*;
 Sipos Gábor: *Reformata Transylvania*;
 Tánczos Vilmos: *Madáryelven*;
 Wilhelm Sándor: *A törpeharcsa*;
 Wilhelm Sándor: *A lápi póc*.

A Műszaki Tudományos Közlemények sorozatnak három kötete került be az adatárba: MTK4 – MTÜ 2015, MTK6 – MTÜ 2016 és MTK7 – FMTÜ 2017.

A Tudomány- és Technikatörténeti Füzetek sorozat 9. és 10. kötetét tettük digitálisan elérhetővé:

TTF9. Bitay Enikő: *Debreczeni Márton, az „egyetlen” erdélyi bányász műszaki öröksége*;

TTF10. Jancsó Árpád: *Műtárgyak a Jaszenova–Oravica–Anina vasútvonalon*.

Feltöltésre került Hajós József hagyatékának jegyzéke (Ilyés Szilárd).

Ugyanakkor három konferencia programfüzete is online elérhetővé vált: FMTÜ-programfüzet 2017; MTÜ-programfüzet 2016; MTÜ-programfüzet 2017, valamint néhány plakáttal bővült az EDA Eseménytára is.

IV. Tudományos könyv- és folyóirat-kiadás.

Kiadónk, kiadványaink

Az EME kiadója a kiadványok népszerűsítése, a könyvvásárokon, illetve könyvbeutatókon való részvétel mellett fontosnak tartja az akkreditáció megszerzését, illetve folyamatos fenntartását is. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadója a rendszeresen megjelentetett szakfolyóiratok mellett évente több tudományos kötetet jelent meg önállóan vagy más kiadókkal közösen.

Rendszeresen megjelenő szakosztályi kiadványaink: az Erdélyi Múzeum (az Elnökség, a Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztály, valamint a Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztály folyóirata) 2017. év 1., 2., 3., 4. füzete jelent meg (felelős szerkesztő Kovács Kiss Gyöngy), a Múzeumi Füzetek – Acta Scientiarum Transylvania (főszerkesztő Fodorpataki László) 23–24/3, 25/3 Kémia kötetei és 23–24/2 Agronómia kötete jelent meg. Az Orvostudományi Értesítő (az Orvostudományi Szakosztály szemléje) 89. kötetének két száma, valamint a 90. kötet első száma jelent meg (főszerkesztő Szabó Béla).

A Műszaki Tudományos Közlemények 6. és 7. kötete MTK 6. Bitay Enikő, Máthé Márton (szerk.): *A XVII. Műszaki tudományos ülészak előadásai – Proceedings of the XVIIth International Conference of Technical Sciences* és MTK 7. Bitay Enikő (szerk.): *A XXII. Fiatal Műszakiak Tudományos Ülészak előadásai* látott napvilágot az elmúlt évben.

Az Erdélyi Tudományos Füzetek sorozatban a Bogdándi Zsolt, Fejér Tamás (szerk.): *Hivatalnok értelmiség a kora újkori Erdélyben* c. kötet jelent meg.

A Tudomány- és Technikatörténeti Füzetek sorozat 11. kötete Jancsó Árpád: *Az Osztrák–Magyar Monarchia első vicinálisa. A Valkány–Perjámos–Varjas-vasútvonal története* jelent meg.

A Emberek és kontextusok sorozat egy új kötettel gyarapodott: 14. Miklós Alpár: *Idegen utazók Erdély és Máramaros sóbányáiban*.

A Letöltés sorozat 6. kötete Maksa Gyula: *Képregények kultúrákózi áramlatokban* jelent meg.

A Certamen sorozat negyedik kötete, Egyed Emese, Gálfi Emőke, Weisz Attila (szerk.): *Certamen IV. Előadások a Magyar Tudomány Napján az Erdélyi Múzeum-Egyesület I. szaksztyályában* jelent meg.

Önálló köteteink

Tertullianus (Pap Levente ford., utószó, jegyz.): *A zsidók ellen*, Sófalvi András: *Hadakozás és önvédelem a középkori és fejedelemség kori Udvarhelyszéken*, Bartha Katalin Ágnes, Biró Annamária, Demeter Zsuzsa, Tar Gabriella-Nóra (szerk.): *Hortus amicorum*, Lakatos Róbert: *Dokumentumfilmes hatások a játékfilmben*, Kádár Edit, Szilágyi N. Sándor (szerk.): *Összetételek és nyelvéleírasi modellek*, Vikár Béla (s.a.r., bev., jegyz. Varga P. Ildikó): *„Finnország egyik leglelkesebb diplomatája itt több mint 50 éven keresztül”: Vikár Béla levelei*, Benő Attila – Fazakas Noémi: *Élőnyelvi kutatások és a dialektológia*, Gáll Erwin (et al.): *„Daciától Ultransilvániáig”. A Kis-Szamos medencéjének településtörténeti változásai (3/4–12/13. század)*, Berki Tímea (szerk.): *A román irodalom magyar bibliográfiája 1970–1980. Bibliografia Maghiară a Literaturii Române 1970–1980, Levéllé válva. Ujfalvi Krisztina verselő körben (1795–1798)*. S.a.r. Egyed Emese, Kelemen Lajos: *Napló I. (1890–1920)* s.a.r. Sas Péter, Bitay Enikő, Sipos Gábor (szerk.): *A romániai magyar tudományosság intézményi keretekben*.

Más kiadókkal közösen megjelentetett kötetek

Veress Károly: *A nyelv teremtő erejéről*. Hermeneutikai vizsgálódások III. az Egyetemi Műhely Kiadóval közösen, Jakab Albert Zsolt, Vajda András (szerk.): *Aranyhíd. Tanulmányok Keszeg Vilmos tiszteletére* a Kriza János Néprajzi Társasággal, Lajos Katalin, Tapodi Zsuzsa (szerk.): *Az idegenség diskurzusai* a Státus Kiadóval közösen, Fodor János: *Bernády György. Politikai életrajz* a Lector kiadóval, P. Kovács Klára, Pál Emese (szerk.): *Képváltás. Tanulmányok a Fiala Művészettörténészek V. Konferenciájának előadásaiból* az Entz Géza Művelődéstörténeti Alapítvánnyal, valamint Ajtony Zsuzsanna, Hubbes László, Lajos Katalin, Tapodi Zsuzsa: *Stranger–Străinul* a Status Kiadóval közösen.

Kiadónk és kiadványaink minősítése (minősítettése)

2017-ben a román akkreditációs intézet akkreditációs listája nem változott. Az EME kiadója megtartotta korábbi B kategóriás minősítését történelem, kultúratudományok és filológia kategóriában, valamint a C kategóriát az előadó-művészetek témakörben. Az Erdélyi Múzeum folyóirat is megőrizte a B minősítést a történelem és kultúratudományok, filozófia és filológia kategóriákban.

A Tudományos Kutatás Nemzeti Tanácsa (CNCS) által B minősítésűként elfogadott kiadványok az egyetemi tanárok, doktoranduszok és a romániai tudományos életben részt vevő kutatók számára életbevágóak, ugyanis csak ezek alapján lehet az egyetemi életben előléptetéseket elérni és pályázatokat elnyerni.

Kiadványaink népszerűsítése, terjesztése

Az EME kiadója fontosnak tartja, hogy a hagyományos könyvterjesztési stratégiák mellett (könyvterjesztői hálózat, online bolt, könyvtári cserepéldányok) a különböző könyves eseményeken is jelen legyen. Friss kiadványainkat bemutatjuk az EME székházában felkért szakértők közreműködésével, részt veszünk a hazai és magyarországi fesztiválokon, illetve kiadványainkat más intézetek eseményein is bemutatjuk. 2017 januárjában az előző évben megjelent kiadványainkat mutattuk be az MTA Könyvtár és Információs Központjában Sipos Gábor elnök, Bitay Enikő főtítkárnak, Péntek János al-elnök és Biró Annamária felelős kiadó közreműködésével. Ugyanebben a hónapban mutatták be Máté Márton: *Hengeres fogaskerekék gyártószerszámai* kötetét. Áprilisban a Maros Megyei Múzeummal közösen kiadott *Fundálók, pallérok, építészek Erdélyben* (szerk. Orbán János) című tanulmánykötetet ismerhette meg a nagyközönség székházunkban. Májusban az Emberek és kontextusok sorozatot, valamint a sorozat 14. kötetét (Miklós Alpár: *Idegen utazók Erdély és Máramaros sóbányáiban*) mutatták be a Kriza János Néprajzi Társaságnál. Miklós Alpár kötetének május folyamán Parajdon is volt bemutatója. A Cseke Péter által szerkesztett *Eke és toll. Nagy Miklós emlékezete* c. kötetet nemcsak székházunkban, hanem Sepsiszentgyörgyön és Marosvásárhelyen is ismertették. A Rácz Emese által sajtó alá rendezett Pápai Páriz Ferenc: *A gyulafehérvár–nagyenyedi Bethlen-kollégium alapítása és története* kötetet az áprilisi kolozsvári bemutató után októberben Nagyenyeden is bemutatták a reformáció 500 éves évfordulója alkalmából rendezett *A reformáció erdélyi bölcsőhelyei. „Könyv, oktatás, és reformáció. A protestáns oktatás évszázadai”* c. konferencián. Bitay Enikő *Debreczeni Márton, az „egyetlen” erdélyi bányász műszaki öröksége* c. kötetét augusztusban a Magyargyerőmonostoron megtartott 8. Madárleány-nap keretében mutatták be, majd októberben az EME-székházban Debreczeni-Droppán Béla, a Magyar Nemzeti Múzeum történész-főmuzeológusa tartott könyvbemutatóval összekapcsolt előadást a kötet megjelenése apropóján Debreczeni Mártonról. Az Erdélyi Múzeum folyóirat 2016/4-es filozófia számát, valamint az Egyetemi Műhely kiadóval közösen kiadott Veress Károly: *A nyelv teremtő erejéről* c. kötetet 2017 májusában mutatták be az Egyetemi Műhely kiadó más filozófiai témájú kiadványaival együtt. Sófalvi András *Hadakozás és önvédelem a középkori és fejedelemség kori Udvarhelyszéken* kötetének bemutatóját

októberben tartottuk az EME-székházban. 2016-os, történelmi témájú kiadványainkat a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpontjával közösen szervezett október 20-i budapesti rendezvényen mutatták be. A Magyar Tudomány Napja Erdélyben rendezvénysorozat nyelvészet, irodalom, néprajz, zenetudományi szekciója keretében mutatták be P. Varga Ildikó *Vikár Béla levelei* kötetét.

2017-ben az EME kiadója részt vett a Budapesti Könyvfesztiválon, valamint a Budapesti Ünnepi Könyvhéten, ahol az RMKC által működtetett standon kiemelt helyen voltak elérhetőek 2013–2017-es kiadványaink. A Budapesti Ünnepi Könyvhéten Bányai Éva dedikálta újonnan megjelent, *Fordulat-próza* kötetét. Ugyanakkor kiadónk önálló standot működtetett a kolozsvári Ünnepi Könyvhéten, a könyvhét keretében a *Certamen IV. Előadások a Magyar Tudomány Napján az Erdélyi Múzeum-Egyesület I. Szakosztályában* c. kötetet mutatták be Egyed Emese, Gálfi Emőke és Weisz Attila szerkesztők a szerzők jelenlétében a Bulgakov Irodalmi Kávéház és Kultúrbirodomban, ugyanitt Bányai Éva: *Fordulat-próza* c. kötetét Balázs Imre József mutatta be. 2017 augusztusában az EME kiadója önálló standot működtetett a Kolozsvári Magyar Napok rendezvénysorozatán, ahol a kiadó promóciós anyagával és kiadványaival ismerkedhetett meg a közönség. Ugyanitt mutatták be Lakatos Róbert *Közép-kelet-európai filmes karrierek kezdete az ezredfordulót követő években* című kötetét. A novemberben megszervezésre kerülő marosvásárhelyi könyvfesztiválon sikeresen működtettük az EME Kiadó standját munkatársaink részvételével.

Az Octavian Goga Megyei Könyvtár ismét díjazta kiadványainkat, ezúttal a 2016-os kiadói évben megjelent kötetek közül Gidó Attila *Két évtized. A kolozsvári zsidóság a két világháború között* és Dáné Veronka „*Mennyi jobbágya és mennyi portiója*”. Torda vármegye *birtokos társadalma a 17. század első felében* című kötetére részesült elismerésben.

Kiadványaink közül az Erdélyi Múzeum folyóirat számai az LXXI/2009. évfolyamtól (de folyamatosan bővül a korábbi számokkal is), a *Certamen. Előadások a Magyar Tudomány Napján az Erdélyi Múzeum-Egyesület I. Szakosztályában* évkönyv minden (I–IV.) kötete, illetve 2016 óta a *Dolgozatok az Erdélyi Múzeum Érem- és Régiséggyűjtéséből* új sorozatának minden (I–IX.) kötete elérhető a Frankfurt-központú Central and Eastern European Online Library (CEEOL) nemzetközi adatbázisban. [www.ceeol.com] A tartalmakhoz való hozzáférés ingyenes, a felhasználó részéről csupán egy díjmentes regisztrációra van szükség (a tartalmak feltöltését Pakó László végzi.) Az időszakos kiadványaink mellett az adatbázisban elérhetőek a Tudomány- és Technikatörténeti Füzetek sorozat darabjai is és az Erdélyi Tudományos Füzetek sorozat több kötete (a tartalmak feltöltését Szilágyi Júlia végzi). Ezenkívül az Erdélyi Múzeum folyóiratot eljuttatjuk az Elektronikus Periodika Adatbázisba, illetve a kiadványaink adatai elérhetőek a WorldCat és a MATARKA katalógusokban is.

Intézményünk a DeGruyter céggel kötött szerződést, mely vállalta az Orvostudományi Értesítő folyóirat, a Műszaki Tudományos Közlemények sorozat és az újonnan beinduló Acta Materialia Transylvania. Anyagtudományi Közlemények folyóirat nemzetközi adatbázisokban való jegyzését s az ezzel járó adminisztratív folyamatok intézését.

Kiadványaink támogatói

Könyveink és folyóirataink megjelenése a Bethlen Gábor Alap, a magyarországi Nemzeti Kulturális Alap, a Magyar Tudományos Akadémia, az MTA Domus Hungarica Ösztöndíjprogram, a romániai Communitas Alapítvány, a Reformáció Emlékbizottság, az EME Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztálya, az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya, Erdély Öröksége Alapítvány, Magyar Államvasutak RT. Jogi Igazgatósága, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Kara Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, Kincses Kolozsvár Egyesület, Erdélyi Magyar Kulturális Egyesület, a Gedeon Richter Románia Rt., Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola és Hargita Megye Tanácsa, Maros Megyei Múzeum támogatásának köszönhető.

A kiadó honlapja: <http://eme.ro/kiado>. Felelős kiadó Biró Annamária, szerkesztőségi titkár: Papp Kinga, korrektor: András Zselyke.

V. Szakmai képzések

Az elmúlt évben is a szakmai képzések forráshiány miatt csupán az Orvostudományi Szakosztály immár hagyományossá vált kreditpontos képzései által valósultak meg, melyeket az Orvosi és Fogorvosi Kamarák is elismertek. Márciusban szervezték meg a XXIV. Családorvosi Továbbképző Konferenciát Székelyudvarhelyen, áprilisban a XXVII. Tudományos Ülésszak keretében tartottak továbbképzést Kovásznán, szeptemberben a XXV. Báthory Napok keretében került sor Szatmárnémetiben a XXIV orvostovábbképzőre, novemberben pedig a XXI. Erdélyi Orvosnapokat tartották Csíkszeredán.

Beruházások, eszközfejlesztések

A szűkös anyagi források miatt a 2017-re tervezett beruházások és nagyobb értékű eszközbeszerzések sajnálatos módon elmaradtak. Ezekre nem sikerült támogatást szerezni az elmúlt évben, és a saját forrásaink mértéke sem alakult úgy, hogy a beruházásokat azokból vagy tartalékainkból fedezni tudtuk volna.

Kisebb tárgyi eszközök beszerzésére összesen 5177 lejt fordítottunk (a takarékoság jegyében 4 db. használt, de jó állapotban lévő személyi számítógépet, ezenfelül egy képernyőt és periférikus eszközöket vásároltunk). A megvásárolt eszközök a hatékonyabb munkát segítik.

Vagyoni helyzet, adományok, támogatások, pénzügyi forráslehetőségek

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület mérleg szerinti tőkeértéke 2017-ben 4 704 242 lejtt tesz ki. A gazdasági tevékenységből (kiadványértékesítés) származó negatív eredményt, 19 436 lej vesztiséget kompenzálja a nonprofit tevékenység 41 774 lejes többlete, így a 2017-es pénzügyi évet összességében 22 338 lejes többlettel zártuk.

A befektetett eszközök állományának amortizációval csökkentett értéke 2 578 157 lejtt tesz ki. Az év végi forgótőke nagysága 2 214 540 lej, ez a 2016-os adatokhoz képest 3,7%-os növekedést jelent. A könyvtári állományunk könyv szerinti értéke 355 071 lejtt tesz ki. A rövid távú kötelezettségek év végi értéke 64 241 lej. Ez az összeg a 2018 januárjában esedékes személyi kifizetésekből, számlatartozásokból és adókötelezettségekből tevődik össze.

A 2017-re vonatkozó költségvetést 1 474 0000 lejre (98,3 mFt, az év végi 0,015 RON/HUF árfolyamon számolva) állítottuk össze, ehhez képest a kiadás oldalon a tervezetthez képest pozitív irányú kevéssel több mint 9%-os eltérés mutatkozik, mely 1 607 626 lejtt (107,2 mFt) jelent. Ez legnagyobbbrészt a konferenciák és szakképzések nagyobb költségeinek tudhatók be. Másrészt a tervezetthez képest nagyobb mértékű kedvezőtlen árfolyam-ingadozásoknak tulajdontható, mely nagyobb pénzügyi költséget eredményezett. Mivel a támogatások javarészt Magyarországról érkeznek forintban, az Egyesület árfolyam kitettsége 2017-ben is számottevő volt.

A beruházások teljes mértékben elmaradtak, a 2017-es költségvetésben is terveztük a Jordáky-ház tisztázatlan részének kifizetését a kolozsvári önkormányzatnak, ez azonban az elmúlt évben sem valósulhatott meg adminisztratív okokból. A működési költségek és a személyi kiadások megközelítőleg a költségvetésben rögzített számok szintjén maradtak.

A költségvetés projektől függő tételeit lehetőség szerint az elnyert céltámogatásokhoz igazítottuk. A kiadványok költségei a tervezetthez képest több mint 6%-os csökkenést mutatnak.

A kiadások szerkezetében nem mutatkozik lényeges változás az előző évekhez képest: 2017-ben is a költségvetés legnagyobb tétele az állandó alkalmazottak személyi költségei 625 253 lej (41,6 mFt), ez az összes kiadás 39%-át teszi ki (összesen 21 fő, ebből 13 fő tudományos főmunkatárs).

Az Intézmény működtetésére, fenntartási költségeire 312 023 lejtt (20,7 mFt) fordítottunk, ez a teljes kiadások 18%-a, mely magába foglalja a Rhédey székházunk bérleti díját is (10 mFt). A kiadványok szerkesztésére, nyomtatására 172 946 lejtt (11,5 mFt) fordítottunk, ez a teljes költségvetés több mint 11%-a. A könyvkiadás költségeinek legnagyobb részét pályázatokból sikerült fedezni. Konferenciák, rendezvények és szakképzések kiadásai összesen 309 592 lejtt (20,6 mFt) tesznek ki, ezen kiadásokat nagyrészt az erre befolyó részvételi díjak és hozzájárulások fedezik. A kiadások fennmaradó részét a külső kutatási projektek, a pénzügyi költségek adják.

A költségvetés bevétel oldalát kevéssel több mint 16%-kal sikerült túlteljesíteni, 2017-ben összesen 1 711 710 lej (114,11 mFt) folyt be Egyesületünkhöz. A bevételek legnagyobb részét, több mint 74%-át a támogatások teszik ki 1 277 972 lej (85,17 mFt) értékben.

Az Egyesület saját forrásokból 444 086 lejt (29,58 mFt) bevételezett, ez az összes bevétel több mint 25%-át jelenti, és a tagsági díjak, konferenciákon való részvételi díjak, adományok, szponzorizálás, kiadványértékesítés, pénzügyi-, és egyéb bevételekből áll.

A támogatások legnagyobb része (több mint 91%) magyarországi forrásból származik, míg a belföldi támogatások a 9%-ot sem érik el.

Belföldi intézményi támogatóktól összesen 102 563 lej (6,8 mFt) folyt be pályázatok révén a Communitas Alapítványtól, az RMDSZ Főtitkárságtól, a Kolozsvári Polgármesteri Hivaltaltól és a Kolozs Megyei Tanácstól.

Magyarországi Intézményektől 1 175 409 lej (78,3 mFt) folyt be normatív és projekt-támogatásként, ez az összes bevétel 68,67%-át teszi ki. Egyesületünket legnagyobb mértékben a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatta (az összes támogatás 67%-a), ezt követi nagyságrendben a Magyar Tudományos Akadémia által biztosított működési és rendezvény-, illetve kiadványtámogatás (az összes támogatás 10%-a) az Erdély Öröksége Alapítvány által nyújtott három kiadványtámogatás és a Nemzeti Kulturális Alap által nyújtott kiadvány- és rendezvénytámogatások.

Egyesületünk munkáját segítették: Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Történeti Intézete, Apolló Egészségügyi Centrum Kft (Debrecen), Gedeon Richter gyógyszergyár (Marosvásárhely), Medsystem Várad Kft (Nagyvárad), GlaxoSmithKline (GSK) Kft (Bukarest).

A jövedelemadó-felajánlásokból származó 2932 lej (195 463 eFt) is hozzájárult az Egyesület munkájához, ezt az összeget a kiadványaink megjelentetésére fordítottuk. Köszönjük az EME tagságának és szimpatizánsainak a felajánlást, és biztatjuk úgy a romániai, mint magyarországi támogatókat, hogy az elkövetkezendőkben is ajánlják fel személyi jövedelemadójuk 2, illetve 1%-át Egyesületünk céljainak megvalósítására (magyarországi támogatók a Gróf Mikó Imre Alapítványnak tehetik meg a felajánlást).

Az MTA Domus szülőföldi ösztöndíjprogramja, illetve a Domus magyarországi ösztöndíjpályázat, valamint az intézményi, ún. műhelytámogatás ebben az évben is nagy segítséget nyújtott kutatásainkhoz. Ugyanakkor köszönjük a Gróf Mikó Imre Alapítvány folyamatos pénzügyi és szakmai támogatását is.

A támogatásokért ezúton fejezzük ki köszönetünket!

Tulajdonjogunk, egykori ingatlanaink

Az EME egykori javai, igen értékes tudományos gyűjteményei fölött továbbra is fenntartjuk tulajdonjogunkat.

A Kolozsvár főterén levő ingatlanunk, a Wass Otília-ház visszaszerzése érdekében már évek óta pert folytat intézményünk, illetve adminisztratív úton is igyekeztünk jogainkat érvényesíteni. Mint ismeretes, a sikertelen adminisztratív eljárás nyomán újabb pert indítottunk az el nem adott ingatlanrészeket illetően, melyet első fokon elvesztettünk, azzal a kifogással, hogy nem bizonyítottuk jogutódi minőségünket. A határozatot megfellebbeztük, aminek a Kolozsvári Törvényszék határozatában helyt adott, és 2017. március 2-án kimondta a jogfolytonosságunkat (egyesületünk jogutódja az 1859-ben megalapított Erdélyi Múzeum-Egyesületnek). Ennek folytatásaként szeptember 9-én a Román Állam „semmisségi felfolyamadványát” is elutasította. Újabb beadványunkra a Kolozsvári Ítéletábra 2018. január 11-én helyt adott keresetünknek (első fokon, a határozat még nem jogerős), s elrendelte az el nem adott lakások természetben való visszaadását (1, 6, 8, 9, 11. és 13. számú lakások), illetve a Majális utca 1–3. szám alatti néhai ingatlanunkért a kárpótlást.

A Wass Otília-ház régi peres ügye is folytatódott, az eladott lakrészek ügyében, 2018. február 16-án a Kolozsvári Bíróság első fokon teljes egészében elutasította keresetünket (nem jogerősen). Ezen határozatot fellebbezni kívánjuk, negatívum, hogy peresztés esetén jelentősen növekszik az anyagi kárunk.

A Jordáky-ház megosztásának érdekében (melyben Egyesületünk egynegyed részben társtulajdonos) 2011-ben indítottunk birtokmegosztási eljárást nem peres úton, azonban nem sikerült érdemi megoldást kieszközölni a Városi Tanácstól. Ennek megoldásához is peres eljárás szükséges, a Város tulajdonrészének megvásárlásához, az ingatlanrészek telekkönyvének rendezéséhez.

Zárszó

Összegzésként elmondható, hogy ismét egy eredményes évet zártunk, hiszen 2017-ben is sikerült a kitűzött programjainkat töredéktelenül megvalósítani, folyamatosan működtetni intézményünk egységeit, ezáltal az erdélyi magyar tudóstársadalmat szolgálni. Azonban fejlesztésekre s komolyabb beruházásokra nem jutott keret, s munkatársaink alacsony bérét sem tudtuk orvosolni. A szűkös keret ellenére tervezett programjaink megvalósultak, s ehhez többen (több tagtársunk) önkéntes többletmunkával járultak hozzá.

Az EME mint tudományos keretintézmény továbbra is sok fiatal számára vonzó közeg, különösen kiemelkedő tudományos munkássága és a tudomány terjesztésében betöltött szerepe miatt.

Az EME egyik érdeme, hogy szinte egyedüliként a Kárpát-medencében sikerült a magyar nyelvű humán és nem humán tudományos életet összefognia. Tudományfilozófiai alapkérdés, hogy a tudomány mennyire lehet nemzeti. A magyarul is beszélő kisebbségek körében ugyanilyen alapvető kérdés a nem humán területen dolgozó értelmiségi magyar nemzetiségének megtartása, erősítése, a magyar tudományosságba való bekapcsolása. Mindez az EME-nek magas szinten sikerült, és komoly eredménynek tekinthető.

Büszke vagyok arra az eredményre is, hogy az EME az elmúlt évek során, mind vertikálisan, mind horizontálisan bekapcsolta s összefogta a tudományos élet szereplőit. Vertikális alatt a különböző korosztályokat értem, ez sajátos jelenség Intézményünkben, hiszen fellelhetők a tapasztalt, nyugalmazott egyetemi oktatók, az aktív tanárok, a fiatal kutatók s az egyetemi hallgatók is. A horizontális vonal által a különböző szakterületek (szakosztályok) együtt gondolkodását, a közös kutatásba való bekapcsolását értem, jó példái ennek az EME-ben több éve eredményesen működő interdiszciplináris csoportos kutatások. Ezt a sajátos kapcsolati hálót vétek lenne megbontani, ez nem csupán közösségi kapcsolat, hanem komoly szakmai többlet-tudásbázis. Ez teszi az EME-t egyedivé s erőssé, a különböző tudományágaknak, s tudományos tevékenységeknek otthont adó keretintézményként.

Az évek során az intézményt sokrétű tudományos tevékenységgel, minőségi tartalommal töltöttük meg, s mint azt már a múlt évben is kifejtettem, szükséges kialakítanunk intézményi rendszerünk stabil bázisát, a kutatási tevékenységek kiterjesztéséhez, a meglévők erősítéséhez komoly átszervezés és finanszírozás szükséges, ennek jegyében készült el a *Regionális tudásközpont* tervezete.

Felelősek vagyunk a munkatársaink jövőjéért, kutatásaink minőségéért, működésünk átláthatóságáért, ugyanakkor a korszerű szervezet kialakításáért is.

Ma az EME egy modern s működő intézmény! Ez korántsem jelenti azt, hogy nincsenek folyamatosan megoldásra váró feladatok, kihívások, fejlesztési törekvések, ugyanis minden évben van olyan fontosabb ügy, avagy pillér, melyet újra kell gondolnunk, megerősítenünk, fejleszteniünk.

Az intézmény fenntarthatósága s a bemutatott programok tervszerű és sikeres elvégzése munkatársainkat sokrétű feladat elé állította a múlt évben is, az adminisztratív személyzetet csakúgy, mint a könyvtárosokat, kutatókat, a szakosztályok és fiókegységek vezetőit. Ezúton köszönöm mindannyiuk segítségét, áldozatos munkájukat, nem kevésbé a kutatók eredményes, színvonalas tevékenységét.

Természetesen az önzetlen támogatók és az elkötelezett munkatársak nélkül mind-ezen eredmények nem valósulhattak volna meg, ezért köszönetet mondok mindazoknak, akik bármilyen formában támogatták az EME működését, tevékenységét.

Tisztelettel kérem jelentésem elfogadását.

Kolozsvárt, 2018. február 24-én,

Bitay Enikő sk.
főtitkár

Erdélyi Múzeum-Egyesület
www.eme.ro
400009 Cluj/Kolozsvár
Str. Napoca nr. 2-4.
Tel/fax: (00-40) 264-595176
titkarsag@eme.ro